

Beretning fra Statsfrøkontrollen

for det 88. arbejdsår

fra 1. juli 1958 til 30. juni 1959.

Ved Chr. Stahl.

I. Almindelige meddelelser om virksomheden.

Der blev ved Statsfrøkontrollen i året 1958-59 undersøgt 60 128 prøver, hvilket er 4 740 flere end året før og ikke langt fra antallet i rekordåret 1955-56, da der blev undersøgt 61 441 prøver.

Frøhøsten i 1958 kom meget sent, og ustadigt vejr gjorde høstarbejdet både vanskeligt og langvarigt. Dette bevirkede, at prøverne kom betydeligt senere ind til frøkontrollen end sædvanligt. Når høstforholdene er normale, begynder indsendelsen af prøver af ny høst i stort antal allerede i sidste uge af juli, men i 1958 modtog Statsfrøkontrollen, som det fremgår af oversigten side 741, langt færre prøver end sædvanligt i juli, og endnu langt ind i august var antallet af indsendte prøver usædvanligt lille. Til gengæld var antallet af modtagne prøver meget stort i sidste del af august og i de følgende efterårsmåneder.

Statsfrøkontrollen kunne som følge af denne situation ikke beskæftige alle timelønnede medhjælpere før omkring midten af august; men fra dette tidspunkt var der brug for alle, og da de nye lokaler, som var lejet i Lindevangs Allé 10 i stedet for de opgivne lokaler i Gullfossgade, gav lidt flere arbejdspladser end hidtil, lykkedes det trods den store tilstrømning af prøver i de første efterårsmåneder at behandle prøverne, så der ikke på noget tidspunkt hengik mere end ca. 14 dage fra en prøves modtagelse, til den kunne tages i arbejde, og omkring 1. november var man å jour, så indkomne prøver kunne tages i arbejde uden ventetid.

I året 1958-59 er fra Statsfrøkontrollen udsendt de sædvanlige publikationer:

1) Årsberetningen for 1957-58, der er optaget i Tidsskrift for Planteavl 62. bind, side 773-840, og udkom som særtryk i april 1959.

2) »Vejledning ved køb af markfrø« udsendtes 1. september 1958 og indeholdt som sædvanlig Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året og tiårstallene for 1/7 1948-30/6 1958.

3) I september 1958 udsendtes oversigterne over analyse-resultaterne under den selvvirkende kontrol.

4) I november 1958 udsendtes »Oversigt over sædekornspartier, der i sæsonen 1957-58 er plomberet af Statsfrøkontrollen som Statskontrolleret Sædekorn«.

5) Den 10. december 1958 udsendtes til optagelse i fagbladene en meddelelse »Spireevnen af danskavlet frø, undersøgt fra 1. juli 1958 til 30. november 1958«.

Endvidere skal nævnes:

Chr. Stahl: Avl og forbrug af markfrø. Ugeskrift for Landmænd 1959, side 91-93.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret haft mange interesserede besøgende både fra ind- og udland.

I forbindelse med det allerede i årsberetningen fra i fjor omtalte »FAO-Training Centre on Seed Improvement«, som blev afholdt i København fra 30. juni til 9. august 1958, havde Statsfrøkontrollen mange besøg af de 25 deltagere både enkeltvis og i grupper, for at deltagerne kunne gøre sig bekendt med fremgangsmåden ved de forskellige arbejder i laboratorierne og i kontrolmarkerne.

På foranledning af, at flere sædekornsfirmaer havde henvendt sig til Statsfrøkontrollen om at få adgang til at deltage i et kursus vedrørende sortsbestemmelse af byg, blev et sådant kursus afholdt på Statsfrøkontrollen fra 1.-6. september 1958 under forsøgsleder *H. C. Bækgårds* ledelse og med Bækgård og hans assistenter som lærere. Der var 10 deltagere, som kom fra lige så mange firmaer, da det af hensyn til arbejds- og pladsforhold havde været nødvendigt at begrænse adgangen til een deltager fra hvert firma.

Som sædvanligt gav Statsfrøkontrollen også i dette beretningsår adgang til, at medhjælpere, som hos firmaerne arbejder med frøundersøgelser, kunne besøge Statsfrøkontrollen en ugestid i maj eller juni for at gøre sig bekendt med Statsfrøkontrollens arbejdsmåde og få lejlighed til at drøfte vanskeligheder og tvivlsspørgsmål vedrørende arbejdet.

Endvidere har vi som sædvanligt kunnet glæde os ved besøg af forskellige hold studerende fra Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, elever og lærere fra nogle danske landbrugs-skoler og fra Osby Lantmannaskole i Skåne.

Af udlændinge, som kom enkeltvis eller i mindre selskaber, har vi haft besøg fra følgende lande: Argentina, Belgien, England,

Frankrig, Japan, Jugoslavien, Norge, Sverige, Tyskland, Ungarn, U.S.A., U.S.S.R., Uruguay og Østrig.

Foruden ved besøgene er den internationale forbindelse på frøkontrollens område plejet på sædvanlig måde ved Statsfrøkontrollens deltagelse i arbejdet inden for Den internationale Frøkontrollassociation, ved omfattende brevveksling og ved udveksling af publikationer, og vi beder herved frøkontrolanstalter og andre institutioner såvel som enkeltpersoner i udlandet, der har sendt Statsfrøkontrollen beretninger og afhandlinger, modtage vor bedste tak, ligesom vi takker alle danske, som har glædet os med tilsendelse af beretninger og afhandlinger.

II. Frøkontrollkommissionen og personalet ved Statsfrøkontrollen.

a. Kommissionen.

Ved skrivelse af 10. april 1958 meddelte Landbrugsministeriet Frøkontrollkommissionen, at gårdejer *Gunnar Hansen*, Arnholm, efter indstilling fra De samvirkende danske Landboforeninger er genbeskikket som medlem af kommissionen for 5 år fra 1. juli 1958, og ved skrivelse af 23. april 1958 meddelte ministeriet, at direktør *A. B. G. Bagge Andersen*, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, efter indstilling af Grosserer-Societetets komité er genbeskikket som medlem for samme periode.

Den 29. januar 1959 modtog kommissionen fra Landbrugsministeriet meddelelse om, at ministeriet efter anmodning fra Grosserer-Societetets komité indvilligede i indtil videre at lade havefrøeksportøren blive repræsenteret i kommissionen, og i skrivelse fra ministeriet af 27. maj 1959 meddeltes det, at grosserer *Tage Hansen*, A. Hansens Amagerfrø, efter indstilling fra Grosserer-Societetets komité indtil videre er beskikket som medlem af kommissionen.

Kommissionen består således af:

Professor *Axel Pedersen* (formand), forstander *J. C. Lunden* (næstformand), direktør *A. B. G. Bagge Andersen*, proprietær *N. V. V. Danielsen*, direktør *Jens Gjelstrup*, gårdejer *Gunnar Hansen*, grosserer *Tage Hansen*, professor, dr. phil. *C. A. Jørgensen*, direktør *Torben Knudsen*, forstander *Reinhardt Kristensen*, direktør *O. Mourier* og konsulent *Niels Pedersen*.

Kommissionens forretningsudvalg består af professor *Axel Pedersen* og forstander *J. C. Lunden*. Inspektør *S. B. Madsen* er kommissionens sekretær.

b. Personalet.

Under 8. december 1958 modtog videnskabelig assistent i 19. lønningsklasse, landbrugskandidat *Arne Holger Pedersen*, der har været ansat ved Statsfrøkontrollen siden 1. januar 1943, kongelig udnævnelse som videnskabelig assistent i 24. lønningsklasse fra 1. januar 1959.

Under 28. november 1958 modtog landbrugskandidat *Hans Ivar Jensen Lang*, der har været ansat ved Statsfrøkontrollen siden 1. februar 1948, udnævnelse som videnskabelig assistent i 19. lønningsklasse fra 1. april 1958 at regne. Der er senere ved normeringsloven for 1959-60 tillagt Lang pensionsanciennitet fra 1. februar 1957 og ved skrivelse af 6. juli 1959 lønningsanciennitet fra 1. februar 1950.

Under 17. december 1958 modtog landbrugskandidat *Niels Ejnar Langkilde*, der har været ansat ved Statsfrøkontrollen siden 1. juni 1955, udnævnelse som videnskabelig assistent i 19. lønningsklasse, ligeledes fra 1. april 1958 at regne, med bevarelse af sin hidtidige lønningsanciennitet fra 1. juli 1954 og med pensionsanciennitet fra 1. april 1963.

Den 30. april 1959 fratrådte videnskabelig assistent, frøken *Kaja Sjelby*, 67 år gammel, sin stilling efter mere end 42 års tjeneste ved Statsfrøkontrollen.

Frøken Sjelby er født den 23. marts 1892 og begyndte sit arbejde ved Statsfrøkontrollen den 18. september 1916. Hun har i en lang årrække været institutionens kasserer og regnskabsfører og varetog tillige alle spørgsmål vedrørende lønnings- og personaleforhold, hvorved hun kom i nærmere kontakt end nogen anden med alle, som er ansat på frøkontrollen.

Med sine store sprogkundskaber har frøken Sjelby desuden på fortræffelig måde varetaget den sproglige behandling af frøkontrollens ret omfattende brevveksling på engelsk, tysk og fransk.

I endnu højere grad blev hendes sprogkyndighed taget i brug i forbindelse med arbejdet for Den internationale Frøkontrolassociation dels som sekretær for direktør *K. Dorph-Petersen*, der i mange år indtil sin død i 1937, var formand for associationen, dels senere, da associationens sekretariat og udgivelsen af associationens tidsskrift efter krigen atter blev henlagt til Statsfrøkontrollen, efter at disse funktioner i nogle år efter Dorph-Petersens død havde været varetaget i Stockholm under ledelse af professor *H. Witte*.

Vi, der virker ved Statsfrøkontrollen, takker frøken Sjelby for godt samarbejde og ønsker hende et velfortjent og lykkeligt otium efter de mange travle år iblandt os.

Den 31. januar 1959 fratrådte assistent, fru *Thora Ninna Forland*, der havde været ansat ved Statsfrøkontrollen siden 1. maj 1943. I den derved ledigblevne stilling som assistent blev frøken *Elisabeth Fog* ansat fra 1. februar 1959.

Som underassistenter er i det omhandlede år ansat: Fru *Ingrid Margreta Meyer* med lønningsanciennitet fra 1. april 1958, fru *Lizzie Olufson, f. Mogensen* fra 1. august 1958, frøken *Birthe Hvid Marden* fra 1. december 1958, frøken *Elsebeth Dorit Lensbjerg* fra 1. marts 1959 og frøken *Olga Lindow* fra 1. maj 1959.

Følgende underassistenter er fratrådt i årets løb:

Fru *Agnete Klinker, f. Andreassen* 30. november 1958, fru *Inger Holm, f. Westermann* 31. januar 1959, fru *Sigrid Grønager Hardege, f. Klinkby* 31. marts 1959, fru *Else Sigrid Orlien, f. Hansen* 30. april 1959 og fru *Tove Pind, f. Jensen* 31. maj 1959.

III. De undersøgte prøver og deres fordeling.

Af de i årets løb undersøgte 60 128 prøver er 993 undersøgt for Statsfrøkontrollens regning.

For 5 438 prøver er der udstedt internationalt analysebevis og heraf 5 171 på orange blanket, der kun anvendes, når det drejer sig om prøver, som Statsfrøkontrollen har udtaget af partier, som straks efter prøveudtagningen er blevet plomberet med Statsfrøkontrollens plombe.

Med hensyn til tidspunktet for modtagelsen af prøverne skal anføres følgende oversigt, i hvilken prøver, der er undersøgt for Statsfrøkontrollens regning, ikke er taget med. Til sammenligning anføres tallene for 1957-58.

	1958	1957
Juli.....	478 prøver	1279 prøver
August.....	6210 »	7970 »
September.....	8311 »	6880 »
Oktober.....	7465 »	6536 »
November.....	6897 »	5859 »
December.....	4644 »	4064 »
	1959	1958
Januar.....	5790 prøver	4839 prøver
Februar.....	7766 »	6514 »
Marts.....	7091 »	6852 »
April.....	3377 »	2901 »
Maj.....	708 »	677 »
Juni.....	398 »	310 »

Under Statsfrøkontrollens nuværende plads- og arbejdsforhold er det ofte umuligt at behandle prøverne straks efter modtagelsen. Der er derfor åbnet adgang til mod ekstra betaling at få hastende undersøgelser udført som »ilanalyse«, således at disse prøver behandles forud for andre modtagne prøver.

Adgangen til at få udført ilanalyser benyttes naturligvis mest i de travleste perioder, når ventetiden for undersøgelser udført til almindelig takst er længst. Nedenfor er givet en oversigt over antallet og procenten af ilanalyser i hver måned i beretningsåret.

	Ilanalyser			
	Frø		Korn	
	Antal prøver	pct.	Antal prøver	pct.
Juli 1958..	2	0,6	3	4,7
August » ..	417	8,9	0	0
September » ..	985	20,1	723	42,7
Oktober » ..	1333	25,5	320	32,6
November » ..	1477	28,5	255	22,5
December » ..	972	29,2	180	16,0
Januar 1959..	924	28,8	637	26,4
Februar » ..	730	35,4	758	25,2
Marts » ..	406	33,3	644	21,5
April » ..	312	21,8	101	7,8
Maj » ..	82	16,9	14	2,3
Juni » ..	10	2,7	5	9,1
	7650	23,6	3640	23,5

Samtlige 60 128 prøver fordeler sig efter frøart, som følgende opstilling viser. Til sammenligning med tallene for beretningsåret er de tilsvarende tal for året før anført.

A. Landbrugsplanter.

	a. Korn.	1958-59	1957-58
Havre, <i>Avena sativa</i>		3385 prøver	2912 prøver
2-rd. byg, <i>Hordeum distichum</i>		10339 »	7850 »
6-rd. byg, <i>Hordeum vulgare</i>		5 »	2 »
Vinterrug, <i>Secale cereale</i>		703 »	664 »
Vårrug, <i>Secale cereale</i>		188 »	122 »
Vinterhvede, <i>Triticum vulgare</i>		512 »	535 »
Vårhvede, <i>Triticum vulgare</i>		432 »	183 »
Majs, <i>Zea Mays</i>		11 »	21 »
<i>Sorghum sp.</i>		7 »	2 »
Blandsæd		38 »	25 »
		15620 prøver	12316 prøver

b. Græsser.	1958-59	1957-58
Timothe, <i>Phleum pratense</i>	1217 prøver	725 prøver
Alm. rajgræs, <i>Lolium perenne</i>	3470 »	3403 »
Ital. rajgræs, <i>Lolium multiflorum</i>	1382 »	1437 »
Rajgræs, <i>Lolium sp.</i>	26 »	49 »
Engsvingel, <i>Festuca pratensis (elatio)</i>	2751 »	2601 »
Rød svingel, <i>Festuca rubra</i>	2214 »	1635 »
New-zeal. rød svingel, <i>Festuca rubra var. fallax</i>	7 »	26 »
Stivbl. svingel, <i>Festuca duriuscula</i>	80 »	61 »
Fåresvingel, <i>Festuca ovina</i>	7 »	4 »
Strandsvingel, <i>Festuca arundinacea</i>	2 »	0 »
Svingel, <i>Festuca sp.</i>	0 »	7 »
Agerhejre, <i>Bromus arvensis</i>	94 »	84 »
Draphavre, <i>Arrhenaterum elatius</i>	0 »	3 »
Hundegræs, <i>Dactylis glomerata</i>	3996 »	3412 »
Hvene, <i>Agrostis sp.</i>	17 »	23 »
Alm. rapgræs, <i>Poa trivialis</i>	1353 »	1601 »
Engrapgræs, <i>Poa pratensis</i>	3250 »	2454 »
Stortoppet rapgræs, <i>Poa palustris</i>	0 »	2 »
Lundrapgræs, <i>Poa nemoralis</i>	0 »	3 »
Enårig rapgræs, <i>Poa annua</i>	3 »	0 »
Rapgræs, <i>Poa sp.</i>	367 »	292 »
<i>Phalaris sp.</i>	7 »	0 »
	20243 prøver	17822 prøver

c. Bælgplanter.	1958-59	1957-58
Rødkløver, <i>Trifolium pratense</i>	4089 prøver	3423 prøver
Hvidkløver, <i>Trifolium repens</i>	3341 »	3901 »
Alsikekløver, <i>Trifolium hybridum</i>	337 »	280 »
Stenkløver, <i>Melilotus sp.</i>	1 »	8 »
Blodkløver, <i>Trifolium incarnatum</i>	0 »	1 »
Jordbærkløver, <i>Trifolium fragiferum</i>	0 »	1 »
Humlesneglebælg, <i>Medicago lupulina</i>	1244 »	846 »
Lucerne, <i>Medicago sativa</i>	288 »	330 »
Gul rundbælg, <i>Anthyllis vulneraria</i>	9 »	21 »
Alm. kællingetand, <i>Lotus corniculatus</i>	161 »	127 »
Serradel, <i>Ornithopus sativus</i>	24 »	28 »
Foderært, <i>Pisum arvense</i>	984 »	844 »
Kogært, <i>Pisum sativum</i>	755 »	950 »
Ært, <i>Pisum sp.</i>	56 »	120 »
Sojabønne, <i>Soja hispida</i>	0 »	1 »
Hestebønne, <i>Vicia faba</i>	7 »	19 »

At overføre: 11296 prøver 10900 prøver

	1958-59	1957-58
Overført	11296 prøver	10900 prøver
Fodervikke, <i>Vicia sativa</i>	157 »	165 »
Uldhåret vikke, <i>Vicia villosa</i>	5 »	2 »
Vikke, <i>Vicia sp.</i>	28 »	15 »
Gul lupin, <i>Lupinus luteus</i>	860 »	779 »
Blå lupin, <i>Lupinus angustifolius</i>	6 »	12 »
Lupin, <i>Lupinus sp.</i>	7 »	4 »
	<hr/>	<hr/>
	12359 prøver	11877 prøver

d. Rodfrugter.

Runkelroe, <i>Beta vulgaris</i>	570 prøver	672 prøver
Fodersukkerroe, <i>Beta vulgaris</i>	1936 »	2086 »
Sukkerroe, <i>Beta vulgaris saccharifera</i>	1306 »	1236 »
Gulerod, <i>Daucus carota</i>	384 »	665 »
Turnips, <i>Brassica camp. var. rapifera</i>	262 »	440 »
Kålroe, <i>Brassica napus var. napobrassica</i>	758 »	1204 »
Cikorie, <i>Cichorium intybus</i>	23 »	20 »
	<hr/>	<hr/>
	5239 prøver	6323 prøver

e. Andre planter.

Alm. boghvede, <i>Fagopyrum sagittatum</i>	0 prøver	2 prøver
Spergel, <i>Spergula sp.</i>	6 »	8 »
Valmue, <i>Papaver somniferum</i>	176 »	45 »
Gul sennep, <i>Sinapis alba</i>	547 »	452 »
Brun sennep, <i>Sinapis nigra</i>	71 »	49 »
Sennep, <i>Sinapis sp.</i>	0 »	1 »
Raps, <i>Brassica napus</i>	304 »	100 »
Rybs, <i>Brassica rapa</i>	2 »	11 »
Hør, <i>Linum usitatissimum</i>	195 »	398 »
Kommen, <i>Carum carvi</i>	14 »	9 »
Diverse (F.A.O.).....	0 »	33 »
	<hr/>	<hr/>
	1315 prøver	1108 prøver

f. Blandinger.

1343 prøver 1296 prøver

B. Havebrugsplanter.

Se side 752 nærmere om fordelingen af disse prøver inden	1958-59	1957-58
for forskellige arter.....	3840 prøver	4563 prøver

C. Skovbrugsplanter.

146 prøver	78 prøver
------------	-----------

D. Vildtvoksende planter.

23 prøver	5 prøver
-----------	----------

Af kornprøver blev der undersøgt ca. 3300 flere prøver end året før, antagelig fordi mange under hensyn til det vanskelige høstvejr i 1958 har været interesseret i at få spireevnen undersøgt. Forøgelsen i prøveantal gælder alle vårsædsarter. For vinterhvede er der en lille tilbagegang; den sene høst har muligvis i mange tilfælde ikke levnet tid til en spiringsundersøgelse inden hvedesåningen.

Når prøverne af græsfrø tages under eet, viser de en fremgang i antallet på henvend 2 500 sammenlignet med 1957-58. Relativt størst er fremgangen for timothe, rød svingel og engrapgræs, medens alm. rapgræs viser nogen tilbagegang.

Antallet af prøver af bælgplantefrø afviger, når gruppen tages under eet, ikke meget fra antallet året før, men der er forskydninger inden for gruppen. Der er undersøgt 666 flere rødkløverprøver, men 560 færre hvidkløverprøver end året før. Af foderært er undersøgt 140 flere, men af kogeært 195 færre end året før. Den største relative fremgang i prøveantallet viser humlesneglebælg, hvoraf der er undersøgt 398 prøver flere eller næsten 50 pct. flere end året før.

Af rodfrugtfrø er der undersøgt 1084 færre prøver end i 1957-58. Denne store tilbagegang på næsten 20 pct. gælder alle arter undtagen sukkerroer, af hvilken art der er undersøgt lidt flere prøver end året før.

Af gruppen »andre planter« er der undersøgt flere prøver af raps, men færre af hør end i 1957-58. Der er en betydelig fremgang i prøveantallet af valmue og nogen fremgang for gul sennep, således at der af hele gruppen »andre planter« er undersøgt godt 200 prøver mere i 1958-59 end året før.

Endelig må det noteres, at der er en betydelig tilbagegang i prøveantallet for havebrugsplanter.

Med de i årets løb indkomne prøver blev foretaget følgende analyser:

	1958-59	1957-58
Fuldstændige analyser til garantibrug.....	18146 prøver	18037 prøver
» » » vejledning.....	14824 »	13745 »
Renhedsbestemmelser til garantibrug.....	801 »	664 »
» » » vejledning.....	1389 »	1588 »
Spiringsbestemmelser til garantibrug.....	6106 »	5449 »
» » » vejledning.....	7070 »	5296 »
Undersøgelser for vandindhold.....	5903 »	5316 »
Andre undersøgelser.....	5889 »	5293 »
	60128 prøver	55388 prøver

I alt er der foretaget følgende antal enkeltundersøgelser:

	1958-59	1957-58
Renhedsundersøgelser	54031	52659
Spiringsundersøgelser	46146	42527
Kornvægtsundersøgelser	4009	4284
Vandindholdsundersøgelser	6618	6389
Undersøgelser af fremmed frø.....	7100	6265
» » ukrudt	7248	7412
» » kulturfrø	251	150
» » kvik	1479	1163
» » flyvehavre	1098	999
» » skræppe	47	31
» » silke	61	106
Specifikationer	1531	1243
Avlsstedsundersøgelser	45	2
Sortsrenhedsundersøgelser	11613	9800
Udsåninger i kontrolmarker og forsøgshave.....	13527	14319
Artsundersøgelser af rapgræs.....	4973	4352
Andre undersøgelser.....	317	311
Enkeltundersøgelser i alt.....	160094	152012

I denne oversigt er hver garantianalyse for renhedsundersøgelse regnet for 2 enkeltundersøgelser, fordi der ved garantiundersøgelse behandles 2 portioner af den for vedkommende art fastlagte størrelse. Ved angivelse af udsåninger i kontrolmarkerne er der regnet med antallet af parceller.

Antallet af enkeltundersøgelser er 8 082 flere end året før.

Den største absolutte fremgang viser antallet af spiringsundersøgelser med 3 619 eller 8,5 pct. flere undersøgelser end året før. For renhedsundersøgelseernes vedkommende udgør fremgangen kun 2,6 pct. Relativt størst fremgang er der for undersøgelser for indhold af fremmed frø og fremmed kulturfrø samt for indhold af kvik og flyvehavre og endelig for undersøgelser vedrørende sortsrenhed. Antallet af undersøgelser for ukrudtsindhold og udsåninger i kontrolmarkerne er gået tilbage i forhold til året før.

IV. Gennemsnitstallene for mark- og havefrø.

I tabellerne 1 og 2 er anført Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for de vigtigste arter af markfrø samt for korn. Tabel 1 indeholder gennemsnitstallene for tiåret 1949-59, og tabel 2 tallene for det sidst forløbne år 1/7 1958-30/6 1959. I tabel 3 findes gennemsnitstal for spireevnen af en række havefrøarter såvel for tiåret 1949-59 som for året 1958-59.

Når man i forbindelse med Statsfrøkontrollens erstatningsregler benytter udtrykkene »normal renhed« og »normal spireevne« eller lignende, gælder fra 1. september 1959 til 31. august 1960 de i tabel 1 anførte tal for markfrø og korn og de i kolonne 5 og 6 i tabel 3 anførte tal for havefrø. Ved udtrykket »årets normale renhed« eller »årets normale spireevne« forstås gennemsnitstallene for det beretningsår, hvori pågældende prøve er modtaget.

Ved beregning af gennemsnitstallene for alle arter af markfrø er kun medregnet prøver af frø, som er solgt til forbrugere. Gennemsnitstallene er altså ikke udtryk for kvaliteten af årets høst, men for det frø, der er leveret forbrugerne til såning.

For rapgræsserne angives siden 1/7 1955 tilstedeværende frø af andre dyrkede rapgræsarter end den, prøven er opgivet at bestå af, som fremmed kulturfrø. Da engrapgræs ofte indeholder ikke så lidt alm. rapgræs, er renheden for engrapgræs betydelig lavere end i årene før 1955-56 og indholdet af fremmed kulturfrø tilsvarende højere. Tallene i tabel 1 er for renhedsbestemmelsernes vedkommende for engrapgræs gennemsnit for de 4 år 1/7 1955 til 30/6 1959.

Med hensyn til indholdet af almindelig rapgræs i prøver af engrapgræs er der i Statsfrøkontrollens årsberetning for 1954-55 (Tidsskrift for Planteavl, 59. bd., side 804-806) givet en

Tabel 1.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1949—30/6 1959.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø (gram ¹⁾)	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		
			pct. rent frø	pct. afald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ²⁾	pct. rent spiret frø ³⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	2319	1.82	98.6	0.80	0.32	0.25	70.0	75.4 + 9.1	78.9
» halvsildig, dansk	4180	1.84	98.6	0.72	0.33	0.34	76.3	80.9 + 6.9	83.2
Hvidkløver, dansk	3264	0.72	98.3	0.72	0.39	0.62	67.1	74.6 + 16.2	78.6
» vild engelsk, dansk avl.	893	0.65	98.4	0.63	0.37	0.63	58.8	72.5 + 18.5	77.4
Alsikekløver, dansk	953	0.79	98.1	0.65	0.37	0.35	70.0	74.0 + 12.6	76.7
Humlesneglebælg, dansk	1806	1.70	99.1	0.26	0.26	0.37	65.6	78.9 + 8.7	81.1
Lucerne, fransk	1842	1.67	99.2	0.14	0.55	0.15	60.2	67.5 + 16.4	83.2
» amerik. og canad.	375	—	99.5	0.12	0.16	0.22	76.6	80.3 + 8.8	89.2
Gul rundbælg, dansk	89	2.49	96.1	1.11	1.99	0.77	65.1	70.6 + 10.3	71.3
Alm. kællingetand, dansk	285	1.19	97.7	0.64	1.09	0.70	43.7	63.8 + 19.9	68.6
» udenlandsk	345	—	98.1	0.25	1.31	0.39	50.2	70.3 + 11.1	72.6
Timothe, dansk	2162	0.43	98.9	0.55	0.26	0.30	86.0	88.1	87.1
Alm. rajgræs, tidlig, dansk	1695	1.95	96.9	2.84	0.23	0.06	93.3	94.6	91.7
» sildig, dansk	3045		95.8	3.84	0.21	0.12	90.6	92.0	88.1
Ital. rajgræs, dansk	1451	2.41	98.5	1.33	0.10	0.04	93.9	94.3	93.4
Engsvingel, dansk	2623	2.06	96.3	2.87	0.66	0.22	87.2	89.7	86.4
Rød svingel, dansk	524	1.00	91.2	7.17	1.38	0.21	79.2	90.5	82.5
Stivbl. svingel, dansk	53	0.94	89.8	8.64	1.39	0.13	72.8	86.3	77.9
Agerhejre, dansk	673	2.36	97.3	2.22	0.31	0.15	89.3	90.3	88.3
Hundegræs, dansk	1828	1.18	90.0	9.30	0.65	0.09	85.9	92.6	83.3
Alm. rapgræs, dansk	560	0.21	91.5	7.71	0.12	0.63	85.9	88.0	80.5
Engrapgræs, dansk	794	0.80	84.4	8.77	6.18	0.67	77.0	90.3	76.2
Runkelroe, dansk	2392	18.5	99.0		1.00		78.7	81.5	80.7
Fodersukkerroe, dansk	8339	17.1	98.3		1.19		83.6	85.5	84.5
Sukkerroe, dansk	1586	16.9	98.9		1.14		83.2	85.2	84.3
Gulerod, dansk	1001	0.98	97.4		2.14	0.43	62.0	69.0	67.2
Turnips, dansk	1372	—	99.6		0.39		86.2	93.2	92.3
Kålroe, dansk	4194	2.75	99.5		0.45		86.7	93.2	92.7
Havre, dansk	23482 ⁴⁾	—	99.9		0.09		93.7	95.8	95.7
2-rd. byg, dansk	40503 ⁴⁾	—	99.9		0.08		96.1	96.9	96.3
Vinterrug, dansk	4885 ⁴⁾	—	99.9		0.09		91.6	92.3	92.7
Vårrug, dansk	1316 ⁴⁾	—	99.3		0.23		88.3	89.8	89.6
Vinterhvede, dansk	4682 ⁴⁾	—	99.9		0.11		90.3	95.3	95.7
Vårhvede, dansk	2016 ⁴⁾	—	99.9		0.13		86.5	90.4	90.3
Hybridmajs, udenlandsk	178	—	99.9		0.10		91.5	93.5	93.4

1), 2), 3) og 4) se fodnoterne side 750.

Tabel 2.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal ¹/₇ 1958—³⁰/₈ 1959.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ³⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ²⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	189		98.6	0.84	0.26	0.29	67.8	73.7 + 6.8	75.8
» halvsildig, dansk	395		98.7	0.67	0.23	0.37	72.7	78.3 + 4.8	79.7
Hvidkløver, dansk	382		98.0	1.12	0.22	0.62	58.1	70.0 + 15.5	73.7
» vild engelsk, dansk avl	61		98.6	0.57	0.21	0.63	56.5	73.9 + 13.2	77.2
Alsikekløver, dansk	93		98.3	0.84	0.44	0.42	67.7	73.0 + 9.3	74.8
Humlesneglebæg, dansk	151		99.1	0.33	0.22	0.39	60.3	72.2 + 9.9	74.3
Lucerne, fransk	130		99.0	0.14	0.64	0.20	69.9	74.2 + 12.1	85.4
» amerik. og canadisk	49		99.8	0.05	0.04	0.09	84.1	87.5 + 5.3	92.6
Alm. kællingetand, dansk	16		97.8	0.70	0.82	0.72	40.3	61.6 + 20.7	67.0
» udenlandsk	28		97.4	0.25	2.14	0.25	48.2	71.0 + 11.2	72.3
» dansk/udenlandsk	11		97.6	0.35	1.76	0.33	42.9	69.4 + 12.4	71.7
Timothe, dansk	207		98.7	0.65	0.31	0.32	83.5	84.9	83.8
» dansk/udenlandsk	13		98.6	0.84	0.71	0.36	85.5	87.7	86.5
Alm. rajgræs, tidlig, dansk	141		96.6	3.17	0.21	0.04	91.9	92.9	89.7
» sildig, dansk	279		96.1	3.56	0.22	0.14	88.9	90.3	86.8
Italiensk rajgræs, dansk	121		98.8	1.09	0.09	0.06	93.4	94.2	93.1
Engsvingel, dansk	235		96.8	2.92	0.60	0.23	88.1	89.9	86.6
Rød svingel, dansk	49		92.4	6.15	1.17	0.25	84.3	91.3	84.4
Agerhejre, dansk	45		96.9	2.46	0.41	0.24	87.6	88.9	86.1
Hundegræs, dansk	202		90.4	8.93	0.58	0.07	88.1	92.2	83.3
Alm. rapgræs, dansk	60		92.1	6.99	0.20	0.69	88.7	89.7	82.6
Engrapgræs, dansk	94		87.3	7.73	4.22	0.75	83.6	90.1	78.7
Runkelroe, dansk	190	18.0	99.1		0.30		78.6	81.0	80.3
Fodersukkerroe, dansk	893	18.0	99.1		0.30		84.3	86.0	85.2
Sukkerroe, dansk	175	17.3	99.3		0.71		83.9	85.7	85.1
Gulerod, dansk	76		98.3		1.36	0.38	62.3	71.2	70.0
Turnips, dansk	126		99.8		0.21		87.1	95.0	94.3
Kålroe, dansk	402		99.6		0.39		87.5	94.1	93.7
Havre, dansk	2577 ⁴⁾		99.9		0.08		92.9	95.2	95.1
2-rd. byg, dansk	5803 ⁴⁾		99.9		0.08		94.3	95.9	95.8
Vinterrug, dansk	564 ⁴⁾		99.9		0.14		89.3	91.2	91.1
Vårrug, dansk	131 ⁴⁾		99.3		0.21		86.9	88.7	88.5
Vinterhvede, dansk	392 ⁴⁾		99.9		0.12		89.3	96.2	96.1
Vårhvede, dansk	331 ⁴⁾		99.3		0.16		84.9	89.0	88.3
Hybridmajs, udenlandsk	6		100		0		90.3	91.8	91.8

²⁾, ³⁾ og ⁴⁾ se fodnoterne side 750.

Tabel 1 (fortsat).
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1949—30/6 1959.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram ¹⁾	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært, dansk	1860	—	99.6		0.41		—	85.0 + 1.4	85.2
Kogært, dansk	763	—	99.7		0.26		—	87.0 + 0.3	86.8
Hestebønne, dansk	97	—	99.2		0.80		—	85.3 + 1.1	85.0
Gul lupin, dansk	1729	—	99.6		0.44		59.6	68.8 + 2.8	69.4
Blå lupin, dansk	168	—	99.6		0.44		69.1	72.6 + 0.1	72.3
Serradel, dansk	20	—	97.0	1.42	0.43	1.10	67.7	81.5 + 0	79.1
» udenlandsk	252	—	98.3	0.71	0.19	0.38	61.3	80.3 + 0.6	79.1
Fodervikke, dansk	380	—	99.3	0.26	0.45	0.01	—	88.4 + 0.9	88.1
» dansk/udenlandsk	568	—	98.7	0.61	0.51	0.23	—	91.3 + 0.3	90.2
Spergel, dansk	71	—	99.6	0.23	0.03	0.13	87.9	92.6	92.2
Gul sennep, dansk	436	—	99.8	0.07	0.01	0.10	88.9	90.9	90.7
Fodermarvkål, dansk/udenld.	81	—	99.6		0.43	0.02	81.2	88.4	88.0

1) Disse tal er undtagen for bederoerprøver beregnet af et betydelig mindre antal prøver end anført i rubrik 1.

2) Hvor der i denne rubrik er to tal, er det sidste »hårde frø«.

3) Ved denne beregning er i spiringsprocenten medregnet: »alle hårde frø hos lucerne halvdelen hos rødkløver og tredjedelen hos alle andre arter af bælplanter«.

4) Ikke alle prøver undersøgt for renhed.

oversigt over prøver undersøgt i de 5 år fra 1/7 1950 til 30/6 1955, men materialet har kun muliggjort opgørelse efter antalsprocent, og resultaterne kan derfor ikke direkte jævnføres med de resultater, som opnås ved den nye fremgangsmåde. For 3 166 prøver indsendt som engrapgræs og undersøgt i 1958—59, skal gives følgende oversigt over det vægtprocentiske indhold af almindelig rapgræs:

Indhold af alm. rapgræs	pct. prøver	Indhold af alm. rapgræs	pct. prøver	Indhold af alm. rapgræs	pct. prøver
0	4,4	8	2,5	16—20	2,8
2,0 og under	33,9	9	2,6	21—25	1,7
2,1—2,9	8,7	10	1,6	26—30	1,2
3	9,4	11	1,6	31—40	1,8
4	8,1	12	1,5	41—50	0,8
5	5,7	13	0,8	51—60	0,3
6	5,1	14	0,7	61—80	0,3
7	3,7	15	0,8	81—100	0

Tabel 2 (fortsat).
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1958—30/6 1959.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært, dansk	101		99.7	0.33			—	82.2+ 1.0	82.3
Kogeært, dansk	31		99.9	0.11			—	83.0+ 0.1	82.9
Hestebønne, dansk	4		99.7	0.30			—	86.3+ 0.7	86.2
Gul lupin, dansk	74		99.9	0.18			54.2	64.2+ 1.6	64.6
Serradel, udenlandsk	9		98.5	0.99	0.14	0.32	38.2	79.9+ 1.4	79.2
Fodervikke, dansk/udenl.	34		99.4	0.38	0.19	0.01	—	89.2+ 0.3	88.8
» udenlandsk	8		99.0	0.59	0.15	0.25	—	93.5+ 0.5	92.8
Spergel, dansk	4		99.7	0.20	0.05	0.08	83.5	92.0+ 0	91.7
Gul sennep, dansk	15		99.9	0.01	0	0.13	88.7	90.3	90.3
Fodermarvkål, dansk	9		99.6	0.43		0	74.1	84.8	84.5

²⁾ og ³⁾ se fodnoterne side 750.

Af kornarterne vil der normalt til frøkontrollen kun blive indsendt prøver af rensede varer, og man medtager derfor ved beregningen af gennemsnitstallene alle resultater, dog med følgende undtagelse: For spireevne udskydes de resultater, der ligger lige så langt under tiårsgennemsnittet, som dette ligger under 100. Der udskydes dog i intet tilfælde over 10 pct. af samtlige resultater.

Ved beregning af gennemsnitsspireevnen for havefrø, som er meddelt i tabel 3, benyttes ligesom for korn alle foreliggende prøver, idet man dog udelader de laveste resultater for hver art efter tilsvarende princip som for korn.

»Spirehastigheden« udtrykkes ved det procentantal frø, der er spirede i ca. en trediedel af hele den tid, der medgår til spiringsundersøgelsen af den pågældende art.

Ved spiringsundersøgelse efter internationale analyseregler opgives spirehastigheden siden 1/7 1954 ikke på analysebeviset for nogen art, og tallene for spirehastighed er derfor for korn og havefrø, der omfatter en del internationale undersøgelser, beregnet på et noget mindre antal prøver end tallene for spireevne.

Tabel 3.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for havefrøprøver.

Frøart	Gennemsnitstallene for ¹ /7/1958— ³⁰ /6/1959			Gennemsnitstallene for ¹ /7/1949— ³⁰ /6/1959		
	antal under- segte prøver	pct. spire- hastighed	pct. spireevne	antal under- segte prøver	pct. spire- hastighed	pct. spireevne
	1	2	3	4	5	6
Løg.....	40	52.2	76.7	577	57.8	73.8
Purøg.....	28	68.2	79.9	198	69.7	80.0
Porre.....	58	68.3	82.6	370	61.9	76.3
Asparges.....	16	41.5	83.6	108	54.4	76.6
Spinat.....	699	84.3	86.7	4591	83.6	86.3
Rødbede.....	75	85.3	86.8 ³⁾	962	76.6	78.8 ²⁾
Bladbede.....	6	88.2	91.0 ³⁾	66	84.4	87.8 ⁴⁾
Hvidkål.....	300	77.8	90.1	3139	78.4	87.3
Rødkål.....	38	77.0	88.2	695	79.7	87.5
Spidskål.....	32	79.3	87.7	402	78.5	85.1
Savoykål.....	21	76.5	90.0	546	79.4	89.9
Rosenkål.....	22	75.6	86.9	453	75.3	85.3
Grønkål.....	55	72.1	81.5	506	77.0	84.3
Blomkål.....	172	82.1	89.7	2815	81.9	88.0
Knudekål.....	17	81.0	91.5	602	82.2	90.5
Ræddike.....	32	69.4	82.0	157	75.2	84.8
Radis.....	251	74.3	82.5	2053	74.4	80.3
Karse.....	12	60.3	75.4	97	76.6	88.3
Haveært.....	110	—	86.6	993	—	86.7
Havebønne.....	81	—	83.2	431	—	85.3
Agurk.....	50	84.9	88.2	890	86.1	88.6
Græskar.....	19	84.6	87.5	158	77.5	80.6
Melon.....	4	93.8	97.3	25	83.0	92.2
Selleri.....	30	50.5	77.0	398	51.6	73.9
Pastinak.....	18	42.2	81.7	112	32.0	73.5
Kørvel.....	26	73.6	86.0	240	69.4	83.6
Persille.....	62	61.4	73.4	572	57.1	70.6
Dild.....	15	59.5	73.9	128	48.0	68.8
Tomat.....	28	80.6	91.4	257	77.6	89.4
Timian.....	11	30.2	58.0	94	44.3	65.1
Salat.....	32	81.4	85.8	580	79.0	83.9
Skorzonerrod.....	134	69.3	84.6	801	50.0	84.3
Endivie.....	4	77.0	82.8	53	74.0	78.5

¹⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 12,9 g.

²⁾ » » » » 12,6 g.

³⁾ » » » » 15,1 g.

⁴⁾ » » » » 16,9 g.

Fra 1/7 1955 følger man ved bestemmelse af spirehastigheden en lidt anden fremgangsmåde end før, idet man fra denne dato kun medtæller de kimplanter, som på optællingstidspunktet er

så vidt udviklede, at det kan afgøres, om de er normale i alle livsvigtige organer, medens man tidligere medtalte alle kimplanter, som havde normal kimrod, selv om kimplantens øvrige organer endnu ikke var udviklet. Dette har medført, at spirehastigheden ved undersøgelser efter 1/7 1955 i mange tilfælde bliver lidt lavere og altså ikke kan forventes helt at modsvare de anførte gennemsnitstal for tiåret.

Den spiringsmetode, som siden 1/7 1954 er anvendt for ærter, vikker og bønner giver ikke mulighed for bestemmelse af spirehastigheden, fordi der kun sker optælling ved spiringsundersøgelsens afslutning. Der er derfor ikke for disse arter opført tal for spirehastighed i tabellerne.

Da den nu benyttede fremgangsmåde først er påbegyndt 1/7 1954, gælder tallene i tabel 1 for spireevne for disse arter de 5 år 1/7 1954 til 30/6 1959.

For frø af runkelroer, fodersukkerroer og sukkerroer er kornvægten beregnet på grundlag af de samme prøver, som er benyttet ved beregningen af de øvrige forhold, idet der, når spireevnen for disse frøarter skal undersøges, altid tillige foretages en kornvægtsbestemmelse. For alle andre frøarter bestemmes kornvægten kun, når det forlanges, og dette sker i de senere år så sjældent, at man savner grundlag for en nogenlunde sikker angivelse af kornvægten, hvorfor tallene for dette forhold er udeladt i tabellen med årets gennemsnitstal, og i tabellen med tiårstallene er beregnet af langt færre prøver end tallene for de øvrige forhold.

Da det er et meget lille antal prøver af havefrø, som undersøges for renhed, er der ikke tilstrækkeligt grundlag til beregning af gennemsnitstal herfor.

Også en del af tallene for spireevne af havefrø hviler, som det ses af tabellens første rubrik, på så svagt grundlag, at de som udtryk for artens normale spireevne må tages med et vist forbehold.

V. Angreb af skadedyr og mikroorganismer.

Ved prøvernes undersøgelse for renhed er der gjort notater om forekomsten af brandkorn og forskellige andre sygdomssymptomer, der kan erkendes ved en umiddelbar besigtigelse. Ligeledes er det noteret, når prøverne har indeholdt visse skadedyr.

De nedenfor givne meddelelser omfatter dog kun prøver af rensset frø, således som det udbydes til forbrugere, idet man

anser det for at være af mindre interesse, hvad prøver af råvarer eller af andet frø, der ikke er rensset færdigt, indeholder af disse ting.

Sklerotier af kløverens bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) eller af kløverens trådkølle (*Typhula trifolii*) er fundet i 9 af 609 prøver rødkløver, og i 4 af 1 117 prøver blandinger af kløver- og græsfrø.

Sklerotier af meldrøjersvampen (*Claviceps sp.*) er fundet i 10 af 228 prøver timothe, i 2 af 121 prøver ital. rajgræs, i 3 af 245 prøver engsvingel, i 2 af 63 prøver alm. rapgræs, i 56 af 98 prøver engrapgræs og i 1 af 49 prøver rød svingel. Endvidere på indblandet græsfrø i 94 af 1 117 prøver af frøblandinger, i 14 af 609 prøver rødkløver, i 1 af 452 prøver hvidkløver, i 1 af 104 prøver alsikekløver, i 2 af 179 lucerneprøver, i 1 af 57 prøver alm. kællingetand og i 1 af 79 prøver gulerodsfrø.

Hejrebrand (*Ustilago bromivora*) er fundet i 4 af 48 prøver agerhejre.

Aksbakteriose i hundegræs (*Phytophthora Rathamii*) er fundet i 6 af 205 prøver hundegræs.

Dværg-rundorm eller »Ål« er fundet i 11 af 205 prøver hundegræs.

VI. Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol.

Kontrollen er siden 1957—58 ikke længere obligatorisk for grønfoderplanter, men to firmaer: Fr. Dreyer A/S, Århus, og Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg, har ønsket fortsat at have frø af disse arter med under kontrollen. For de øvrige firmaer, som er nævnt i tabel 4, side 758, er kontrollen begrænset til kløver-, græs- og roefrø.

Kontrollen er iøvrigt gennemført på samme måde som hidtil efter de regler, som er anført i årsberetningen for 1940—41 (Tidsskrift for Planteavl, 46. bind, side 573—580), med de ændringer, som er nævnt i årsberetningen for 1952—53 (Tidsskrift for Planteavl, 57. bind, side 199).

I store træk er kontrollens arbejdsmåde som meddelt i det følgende:

De kontrollerede firmaer skal på visse mindre væsentlige undtagelser nær stille alt markfrø af de kontrollerede arter, som de til og med den 7. april sælger til landmænd og købmænd, un-

der kontrollen. Engrossalg og salg af stamfrø er ikke under kontrollen.

Firmaerne skal yde garanti for renhed og spireevne for alt kontrolleret frø. Endvidere skal der garanteres med hensyn til ukrudtsindhold undtagen i frø af bederoer, kålroer og turnips, hvori der kun yderst sjældent forekommer nævneværdige mængder af ukrudtsfrø. Ligeledes er de firmaer, som har grønfoderplanter under kontrol, fritaget for ukrudtsgaranti for ært, hestebønne, lupin, majs og solsikke.

Prøver til kontrol af, om de givne garantier er overholdt, fremskaffes ved, at Statsfrøkontrollens prøveudtagere, i den tid frøfirmaerne udvejer frø, kommer uanmeldt på lagrene, så ofte de finder det nødvendigt, og udtager prøver af de leveringer, som er afvejet til køberne. Efter prøveudtagningen plomberes den pågældende levering med Statsfrøkontrollens plombe, og under denne anbringes en mærkeseddel, på hvilken køberen underrettes om grunden til, at leveringen er plomberet af Statsfrøkontrollen.

På denne måde fremskaffer og undersøger Statsfrøkontrollen et passende antal prøver af hvert parti. Svarer gennemsnittet af de konstaterede analyseresultater ikke til, hvad der er garanteret, skal det kontrollerede firma yde erstatning ikke blot til de købere, af hvis leveringer der er taget prøver, men til alle købere af det pågældende parti. Erstatning for mangler ved spireevnen beregnes efter den stigende skala (formel B i Statsfrøkontrollens erstatningsregler), hvorved erstatningen, når der er tale om væsentlige mangler, kan blive ret stor, endog flere gange frøets pris.

For at underrette køberne om, hvorledes kontrollen er forløbet, udarbejder Statsfrøkontrollen for hvert kontrolleret firma en oversigt over resultaterne af de foretagne undersøgelser. Disse oversigter skal af de kontrollerede firmaer sendes til alle deres købere med den undtagelse, at de firmaer, der leverer frøet til den enkelte forbruger gennem en forhandler, kan udsende analyseoversigten gennem forhandleren og begrænse udsendelsen til de forbrugere, som har fået frø, for hvilket der er erstatningspligt, samt andre forbrugere, der fremsætter ønske om at få oversigten. På oversigterne angives det, hvilke partier der ikke har svaret til garantien, således at der skal ydes erstatning, samt hvor mange pct. af prisen for det pågældende parti erstatningen andrager. Endvidere indeholder oversigterne en

sammenligning mellem hvert kontrolleret parti og Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året for den pågældende frøart, således at køberne bliver underrettet om, hvorledes det frø, de har fået, har svaret til årets gennemsnitskvalitet.

Kontrollen har i beretningsåret omfattet de 23 firmaer, som er nævnt i tabel 4, side 758.

I det følgende skal der gives et sammendrag af resultaterne af leveringerne under den selvvirkende kontrol i foråret 1959.

Der er undersøgt i alt 3 648 prøver af kløver-, græs- og roefrø af 1 066 partier, medens der i 1958 af disse artsgrupper blev undersøgt 3 884 prøver af 1 078 partier.

Hertil kommer i år 32 prøver af 14 partier frø af grønfoderplanter fra de to firmaer, som har disse under kontrol, medens de i fjor fik undersøgt 39 prøver af 16 partier grønfoderplanter.

Der er i 1959 kontrolleret 3 349 770 kg kløver-, græs- og roefrø, medens der i 1958 kontrolleredes 3 464 191 kg af disse artsgrupper, som det nærmere fremgår af specifikationen, side 761.

Tabel 4, der omfatter kløver- og græsfrø — undtagen frøblandinger — samt roefrø, giver en oversigt over, hvorledes de forskellige firmaers leveringer har svaret dels til garantitallene, dels til årets gennemsnitstal.

I rubrik 1 er opført, hvor mange prøver der er undersøgt for hvert firma, og som det ses af denne rubrik, er firmaerne i tabellen ordnede efter antallet af undersøgte prøver; men prøveantallet kan ikke tages som et mål for firmaernes salg af frø, idet prøvernes antal mere må rette sig efter antallet af partier, firmaet udbyder, end efter frømængden.

Tallene i rubrik 2 angiver, hvor mange pct. af leveringerne firmaet har erstatningspligt for, fordi enten renhed eller spireevne ikke inden for de gældende latituder har svaret til garantien.

Det vil ses, at 16 firmaer er helt fri for erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne. For 4 firmaer berører erstatningspligten mindre end 1 pct. af leveringerne, medens erstatningspligten for 3 andre firmaer omfatter fra 1,00 til 7,02 pct. af deres leveringer.

Da de kontrollerede firmaer kan ansætte garantitallene for det frø, de udbyder, ganske som de vil, er erstatningspligten imidlertid intet mål for, hvilke kvaliteter der er leveret. For at få et udtryk herfor, må man sætte de leverede kvaliteter i forhold til en fast målestok. Som sådan målestok benyttes i

henhold til overenskomsten om den selvvirkende kontrol Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året, og i rubrik 3 er anført, hvor mange pct. af hvert firmas salg der ikke inden for de gældende latituder har svaret til disse gennemsnitstal.

De oplysninger, tallene i de to rubrikker giver, supplerer hinanden. Har et firma ifølge rubrik 2 ingen eller næsten ingen erstatningspligt, men rubrik 3 viser, at en meget stor del af leveringerne ikke har svaret til årets gennemsnit, fremgår det heraf, at det fine resultat i rubrik 2 er opnået ved, at garantitallene har været lave og ikke ved, at leveringerne har været af særlig fin kvalitet. Taget under eet er det kun 2,8 pct. af firmaernes leveringer, der ikke inden for latituderne har svaret til årets gennemsnitskvalitet. To firmaer har leveret alt frø svarende til denne kvalitet, og fire andre har leveret mere end 99 pct. svarende til denne standard. Det vil ses, at der er firmaer, som har opfyldt garantien for alt eller så godt som alt frø, men dog har leveret adskillige pct. frø, der ikke inden for latituden svarer til årets gennemsnitskvalitet.

Af tallene i rubrik 2 fremgår det ikke, hvor meget renheden eller spireevnen har været for lav. Ethvert kg, der har været erstatningspligt for, har, hvad enten partiet har manglet lidt eller meget i at svare til garantien, haft samme indflydelse på beregningen af de i rubrik 2 anførte tal. Har et firma haft et stort parti med en ganske lille mangel i forhold til garantital eller gennemsnitstal, vil dette bevirke, at firmaet kommer til at stå ugunstigt i rubrik 2 eller 3, hvorimod et lille parti kun får ringe indflydelse på tallene i disse rubrikker, selv om det har udvist meget store mangler.

Et bedre mål for manglerne med hensyn til renhed og spireevne har man i den vægtmængde af rent spiredygtigt frø, som er leveret for lidt i de erstatningspligtige leveringer. Denne størrelse er beregnet for hvert firma og i rubrik 4 angivet i pct. af den leverede frømængde. På tilsvarende måde har man i rubrik 5 angivet, hvor meget rent spiredygtigt frø der, målt med årets gennemsnitstal, har været for lidt i de leveringer, der ikke har svaret til disse gennemsnitstal. Tallene i rubrikkerne 4 og 5 supplerer altså på lignende måde hinanden som omtalt for rubrikkerne 2 og 3.

Rubrikkerne 6, 7, 8 og 9 angår ukrudtsindhold i leveringerne. Da der ikke under den selvvirkende kontrol skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold i frø af bede, kålroe og turnips,

Tabel 4. Oversigt over, hvorledes de undersøgte prøver af de kontroltil de garanterede tal og til gennemsnitstallene for

De kontrollerede firmaer	Antal undersøgte prøver	For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har renheden eller spireevnen for nedennævnte antal kg ikke svaret til	
		garantien	årets gennemsnitstal
	1	2	3
A/S Det jydsk Frøavlskompani, Randers . . .	293	0.13	2.2
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens . .	209	0	3.5
Fr. Dreyer A/S, Århus	198	0	0
A/S Frøcontoret, Kolding	194	0.23	5.4
A/S Langelands Frøavls-Kompagni, Rudkøbing	165	0	2.3
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	156	0	4.3
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing Mors	145	0	0.2
N. C. Kraglund, Hjørring	142	0	1.1
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	133	0	1.1
Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel A/S, Herfølge	133	0	7.0
M. Jørgensens Markfrøforretn. A/S, Grejsdalen	127	0	1.1
Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg	121	0	0.1
A/S Sønderjydsk Frøforsyning, Åbenrå	109	1.00	1.4
Nordjysk Frøkompani, Hjørring	106	0	2.3
Ølandenes Frø-Kontor A/S, Rudkøbing	104	0	0.1
Sukkerfabriken, Nykøbing Lmt., Nykøbing F.	96	0.08	4.9
A/S Anton Nielsens Frøavl & Frøeksport, Almind	88	0	0.2
Det sjæll. Frøavlskompani A/S, Kalundborg .	77	0.03	9.3
A/S Holbæk Frøkompani, Holbæk	65	7.02	10.3
Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg	64	2.39	11.6
Johs. Steffensens Frøhandel, Holstebro	63	0	0
Dybro Jørgensen A/S, Sindal	58	0	5.4
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Århus	24	0	2.0
I alt 1958—59	2870	0.19	2.3
I alt forrige år (1957—58)	3066	0.17	2.2

lerede firmaers leveringer af kløver-, græs- og roefrø har svaret
1958—59 for renhed, spireevne og ukrudtsindhold.

For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har der i de leveringer, der		For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret af de arter, for hvilke der skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold,			
medfører erstatningspligt (rubrik 2)	er ringere end årets gennemsnit (rubrik 3)	har nedennævnte antal kg haft for højt indhold af ukrudt i forhold til		har der i de leveringer,	
				der medfører erstatningspligt (rubrik 6)	hvis ukrudtsindhold er højere end årets gennemsnitstal (rubrik 7)
manglet nedennævnte antal kg rent spiredygtigt frø i forhold til				været nedennævnte antal kg ukrudt for meget i forhold til	
garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal
4	5	6	7	8	9
0.013	0.153	0	11.3	0	0.0392
0	0.325	0	5.8	0	0.0186
0	0	0	1.2	0	0.0039
0.080	0.414	0	2.4	0	0.0038
0	0.143	0	0.3	0	0.0011
0	0.466	0	4.2	0	0.0143
0	0.007	0	0.2	0	0.0006
0	0.055	0	0.4	0	0.0016
0	0.039	0	0.3	0	0.0049
0	0.490	0	0.7	0	0.0030
0	0.101	0	0.2	0	0.0009
0	0.006	0	1.7	0	0.0069
0.102	0.103	0	0.6	0	0.0031
0	0.210	0.14	0.1	0.0007	0.0016
0	0.004	0	0	0	0
0.008	0.237	0	0.1	0	0.0005
0	0.009	0	1.4	0	0.0045
0.004	0.808	0	30.2	0	0.1066
0.477	0.830	0	4.0	0	0.0100
0.098	0.815	0	1.2	0	0.0037
0	0	0	0	0	0
0	0.499	0	3.8	0	0.0191
0	0.052	0	0	0	0
0.013	0.214	0.01	3.3	0.00003	0.0112
0.014	0.157	0.01	1.8	0.0001	0.0073

er disse arter ikke medregnet i rubrikkerne 6—9, der altså omfatter græs-, kløver- og gulerodsfrø.

I rubrik 6 er angivet, hvor mange pct. af den leverede frømængde der er blevet erstatningspligt for på grund af for højt ukrudtsindhold i forhold til garantien, og i rubrik 7 er meddelt, hvor mange pct. af leveringerne der havde for højt ukrudtsindhold i forhold til årets gennemsnit. Tallene i disse to rubrikker bør altså sammenholdes på lignende måde som omtalt for rubrik 2 og 3.

Det ses af rubrik 6, at 22 firmaer fuldt ud har overholdt deres garantier med hensyn til ukrudtsindhold, men rubrik 7 viser, at 20 af disse firmaer har leveret større eller mindre mængder frø, der med hensyn til ukrudtsindholdet ikke svarer til årets gennemsnit. For et enkelt firma har 30,2 pct. af leveringerne indeholdt mere ukrudt, end hvad der svarer til årets gennemsnitskvalitet, og for et andet firma gælder dette 11,8 pct. af leveringerne.

Endelig har man udregnet og i rubrik 8 angivet, hvor mange kg ukrudtsfrø der pr. 100 kg leveret frø fandtes mere end garanteret i de leveringer, for hvilke der er erstatningspligt for ukrudt, og i rubrik 9 er på tilsvarende måde angivet, hvor meget ukrudtsfrø der i de leveringer, som ikke svarede til gennemsnittet for året, er for meget i forhold til dette gennemsnit.

I tabellens næstnederste linie har man for alle de forhold, der omtales i tabellen, anført de pågældende værdier under eet for alle firmaer, og i den nederste linie er de tilsvarende tal for 1957—58 anført for de arter, tabellen omfatter.

I alt er der af de frøarter, tabel 4 omfatter, kontrolleret 2 402 943 kg, hvoraf 4 501 kg eller 0,19 pct. medfører erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne, men 66 327 kg eller 2,8 pct. har ikke inden for latituderne svaret til årets gennemsnit. De frøarter, der kontrolleres for ukrudtsindhold, udgør i alt 1 359 212 kg, hvoraf 72 kg eller 0,01 pct. medfører erstatningspligt for ukrudtsindhold; men 44 449 kg eller 3,3 pct. af leveringerne har haft højere ukrudtsindhold, end hvad der inden for latituden svarer til årets gennemsnit.

Som nævnt er leveringerne af grønfoderplanter ikke taget med i tabel 4 i modsætning til årene indtil 1957—58, da alle firmaer havde disse arter under kontrollen. Der er i 1959 solgt 23 507 kg frø af grønfoderplanter under den selvvirkende kontrol omfattende 14 partier, hvoraf i alt 32 prøver er undersøgt. Alle par-

tier svarede til de givne garantier, og kun spireevnen af et enkelt parti ærter svarede ikke til Statsfrøkontrollens gennemsnitstal.

20 af de firmaer, hvis salg har været underkastet den selv-virkende kontrol, har solgt større eller mindre mængder af blandinger af græs- og kløverfrø — i alt 946 827 kg.

Ved salg af frøblandinger skal det opgives, hvor mange procent de indeholder af hver enkelt frøart. Spireevnen samt avlsland, sort og stamme skal opgives for hver art, der indgår i blandingen. Endvidere opgives den samlede renheds- og ukrudtsprocent for blandingen.

Blandingsforholdet kontrolleres ved almindelig renhedsundersøgelse af de foreliggende prøver. For spiringsens vedkommende undersøges for hver prøve kun enkelte af de arter, som findes deri, væsentlig fordi en gennemført spiringsanalyse af alle de arter, der findes i en sådan prøve, ville medføre et uforholdsmæssigt stort og derfor også meget bekosteligt arbejde. Skønt Statsfrøkontrollen vælger forskellige arter til spiringsundersøgelse, hvor der foreligger flere prøver af samme parti, eller hvor der foreligger flere prøver af frøblandinger fra samme leverandør, er den mulighed ikke udelukket, at spireevnen af en eller anden art, som indgår i blandingerne i små mængder, ikke bliver kontrolleret. Kontrollen er altså ikke fuldt så effektiv for frøblandinger som for frø, der sælges i ublandet tilstand.

I tabel 5 er anført forskellige forhold vedrørende kontrollen med frøblandinger for hvert firma, der har deltaget i dette salg.

Der er i 1958—59 under den selv-virkende kontrol undersøgt 778 prøver af 170 frøblandinger. For 8 af disse blandinger er der erstatningspligt.

Nedenstående er givet en oversigt over salget af kløver-, græs- og roefrø under den selv-virkende kontrol i 1959 sammenlignet med salget de 2 foregående år.

Salg under den selv-virkende kontrol

	1959	1958	1957
Kløverfrø	630384 kg	689434 kg	750926 kg
Græsfrø	725498 »	794663 »	846398 »
Frøblandinger	946827 »	978637 »	977738 »
Roefrø	1047061 »	1001457 »	1038215 »
I alt	3349770 kg	3464191 kg	3613277 kg

Det samlede salg af kløver-, græs- og roefrø under den selv-virkende kontrol var i 1959 ca. 114 tons mindre end i 1958. Ifølge den tælling af markfrøsalget, som foretages af Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø, og som der er redegjort for i årsberetningens afsnit VII, side 763, var det samlede salg af kløver- og græsfrø til indenlandsk forbrug i foråret 1959 7 395 tons, og da salget under den selv-virkende kontrol i 1959 var 2 303 tons kløver- og græsfrø, udgør salget under denne kontrol 31,1 pct. af det samlede salg.

For roefrø var det samlede salg i 1959, når der ses bort fra

Tabel 5. Undersøgelser af frøblandinger.

De kontrollerede firmaer	Antal undersøgte prøver	Antal partier under kontrol	Mængden af solgte frøbland. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø	Antal partier, for hvilke der er erstatningspligt	Erstatningspligtig mængde frøbl. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø
A/S Det jydsk Frøavlskompani, Randers . . .	146	23	45.8	0	0
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens.	114	29	48.3	1	1.9
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	76	9	71.7	0	0
M. Jørgensens Markfrøforr. A/S, Grejsd.	64	9	64.1	0	0
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	44	9	52.3	0	0
Fr. Dreyer A/S, Århus	42	14	28.8	0	0
A/S Frøcontoret, Kolding	42	8	35.2	4	18.1
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing Mors	34	7	49.1	0	0
A/S AntonNielsensFrøavl & Frøeksport, Alminde	29	7	47.6	1	2.5
Nordjysk Frøkompani, Hjørring	27	7	32.2	1	0.6
N. C. Kraglund, Hjørring	26	4	14.6	0	0
Langlands Frøavls-Komp. A/S, Rudkøbing . .	26	6	12.6	0	0
A/S Sønderjydsk Frøforsyning, Åbenrå	23	5	38.1	1	2.8
Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg	19	7	32.0	0	0
Ølandenes Frø-Kontor A/S, Rudkøbing	16	3	14.2	0	0
Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg	13	3	21.5	0	0
Dybro Jørgensen A/S, Sindal	12	7	14.0	0	0
Det sjæll. Frøavlskompani A/S, Kalundborg . .	10	3	23.5	0	0
Johs. Steffensens Frøhandel, Hølstebro	8	2	48.7	0	0
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Århus	7	8	66.5	0	0
I alt	778	170		8	

salget af sukkerroefrø til fabriksbrug, 3 437 tons, hvoraf 1 047 tons eller 30,5 pct. under den selvvirkende kontrol.

Ved studium af tabellerne 4 og 5 bør man erindre, at frøets værdi til udsåning ikke er bestemt alene af de egenskaber, der er omhandlet i tabellerne, men tillige i høj grad af dets herkomst (avlsland, sort og stamme). For nogle frøarters vedkommende er dette forhold af så afgørende betydning, at frø fra det bedste avlssted eller af den bedste stamme absolut bør foretrakkes, selv om det i renhed eller spireevne ikke helt kan stå mål med, hvad der udbydes fra mindre egnede avlssteder eller af 2. klasses stammer.

I erkendelse af dette forholds vigtighed er det i overenskomsten om den selvvirkende kontrol fastsat, at firmaerne på bestillingssedler m. v. skal opgive avlsland, sort og stamme for alle partier. Nogen kontrol vedrørende disse forhold foretages ikke i henhold til overenskomsten.

Den selvvirkende kontrol omfatter i foråret 1960 de i tabel 4, side 758, nævnte 23 firmaer.

VII. Det indenlandske forbrug af kløver, græs- og roefrø.

Under afsnittet om Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol har der i beretningerne indtil 1956-57 i forbindelse med forbruget af kløver-, græs- og roefrø under denne kontrol været anført det samlede indenlandske forbrug af dette frø fordelt på art, avlsland, sort og stamme, således som det er optalt af Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø.

Da angivelserne vedrørende fordelingen på art, avlsland, sort og stamme af forbruget under den selvvirkende kontrol udgik i beretningen for 1957-58, påbegyndtes i denne beretning et afsnit, der alene giver en oversigt over det samlede indenlandske forbrugs fordeling, hvilket skønnes stadig at være af interesse for læserne af nærværende beretning.

Tabel 6 omfatter forbruget af kløver- og græsfrø og tabel 7 forbruget af roefrø.

Tallene er udregnet på grundlag af oplysninger, som Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø hvert år indhenter ved udsendelse af spørgeskemaer til besvarelse pr. 1. juli af alle frøfirmaer, der har detailsalg af frø til forbrug her i landet.

Tabel 6.
Forbrug af kløver- og græsfrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland og stamme	Salg i foråret 1959			Salg i foråret 1958			Gns. salg 1952 - 53 - 54 - 56 og - 57	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø
Tidlig rødkløver	321		4.3	281		3.5	390	4.3
Stammer med romertal IV.....	69	21.5		1	0.4			
» » » III.....	204	63.6		227	80.8			
Hjelm.....	44	13.7		49	17.4			
Anden dansk avl.....	1	0.3		4	1.4			
Udenlandsk avl.....	3	0.9		—	—			
Halvsildig rødkløver	1586		21.5	1832		22.6	1846	20.8
Stammer med romertal IV.....	841	53.0		4	0.2			
» » » III.....	734	46.3		1826	99.6			
Anden dansk avl.....	1	0.1		1	0.1			
Udenlandsk avl.....	10	0.6		1	0.1			
Hvidkløver	871		11.8	830		10.2	804	9.0
Stammer med romertal II.....	769	88.3		581	70.0			
» » » I.....	87	10.0		217	26.1			
Anden dansk avl.....	15	1.7		32	3.9			
Udenlandsk avl.....	0	0		—	—			
Alsikekløver	82		1.1	82		1.0	99	1.1
Stammer med romertal II.....	36	43.9		38	46.3			
Anden dansk avl.....	44	53.7		44	53.7			
Udenlandsk avl.....	2	2.4		0	0			
Humlesneglebælg, dansk avl	267	100	3.6	362	100	4.5	589	6.6
Lucerne	215		2.9	247		3.0	414	4.7
Dansk avl.....	2	0.9		—	—			
Fransk avl.....	76	35.3		142	57.5			
Amerikansk og kanadisk avl.....	137	63.3		105	42.5			
Gul rundbælg, dansk avl	1	100	—	3	100	—	6	—
Alm. kællingetand	21		0.3	34		0.4	49	0.6
Stammer med romertal II.....	8	38.1		14	41.2			
Anden dansk avl.....	3	14.3		5	14.7			
Udenlandsk avl.....	10	47.6		15	44.1			
Ialt bælgplantefrø	3364		45.5	3671		45.2	4197	47.1

Tabel 6 (fortsat).

Forbrug af kløver- og græsfrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland og stamme	Salg i foråret 1959			Salg i foråret 1958			Gns. salg 1952-53-54 -56 og -57	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø
Timothe	603		3.1	625		7.7	666	7.5
Stammer med romertal III	341	56.8		312	49.9			
» » » II	201	33.3		221	35.4			
Anden dansk avl	1	0.1		1	0.1			
Udenlandsk avl	60	10.0		91	14.6			
Alm. rajgræs, tidlig	443		6.0	503		6.2	609	6.8
Stammer med romertal III	224	50.5		193	38.4			
Pajbjerg I	123	27.8		160	31.8			
Anden dansk avl	96	21.7		150	29.8			
Alm. rajgræs, sildig	1122		15.2	1308		16.2	1367	15.5
Stammer med romertal III	1059	94.8		1020	78.0			
» » » II	59	5.3		288	22.0			
Anden dansk avl	4	0.4		0	0			
Ital. rajgræs	153		2.1	221		2.7	301	3.4
Dansk avl med stammenavn	152	99.3		219	99.1			
Anden dansk avl	1	0.7		2	0.9			
Engsvingel	931		12.6	993		12.2	933	11.0
Stammer med romertal II	927	99.6		984	99.1			
» » » I	2	0.2		4	0.4			
Anden dansk avl	2	0.2		5	0.5			
Rød svingel, dansk avl	133	100	1.8	128	100	1.6	123	1.4
Stivbladet svingel, dansk avl	4	100	0.1	8	100	0.1	6	0.1
Agerhejre	35		0.5	34		0.4	46	0.5
Dansk avl med stammenavn	26	74.3		29	85.3			
Anden dansk avl	9	25.7		5	14.7			
Hundegræs	399		5.4	441		5.4	437	4.9
Stammer med romertal II	390	97.7		373	84.6			
» » » I	2	0.5		—	—			
Anden dansk avl	7	1.8		68	15.4			
Alm. rapgræs	45		0.6	56		0.7	56	0.6
Dansk avl med stammenavn	23	51.1		23	41.1			
Anden dansk avl	22	48.9		33	58.9			
Engrapgræs	157		2.1	133		1.6	111	1.2
Stammer med romertal I	119	75.8		107	80.5			
Anden dansk avl	38	24.2		25	18.8			
Udenlandsk avl	0	0		1	0.7			
Ialt græsfrø	4025		54.5	4450		54.8	4705	52.9

Tabel 7.
Forbrug af roefrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland og stamme	Salg i foråret 1959			Salg i foråret 1958			Gens. salg 1952-53-54 -56 og -57	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	pct. af det saml. salg af roefrø
Runkelroe	227		5.3	259		5.5	393	8.0
Barres, Øtofte Nova XI	108	47.6		119	45.9			
» » » X	17	7.5		25	9.7			
» Øtofte X	—	—		1	0.4			
» Strynø X	10	4.4		12	4.6			
» Ferritslev X	28	12.3		31	12.0			
Anden Barres	1	0.4		2	0.8			
Hunsballe XI	63	27.8		69	26.8			
Anden runkelroe	—	—		0	0			
Fodersukkerroe	2203		51.9	2257		48.2	2364	47.9
Pajbjerg Rex XI	265	12.0		318	14.1			
» » X	0	0		6	0.3			
Rød Øtofte XI	212	9.6		244	10.8			
» » X	38	1.7		46	2.0			
Gul Dæno XI	1441	65.4		1388	61.5			
» » X	0	0		4	0.2			
Hvid Øtofte XI	79	3.6		77	3.4			
Gul Øtofte X	0	0		0	0			
Pajbjerg Korsroe XI	114	5.2		98	4.3			
Hvid Strynø X	17	0.8		24	1.1			
Anden fodersukkerroe, dansk avl ..	37	1.7		52	2.3			
Sukkerroe til fabriksbrug	819	100	19.2	1167	100	24.9	1157	23.4
Sukkerroe til foderbrug	284		6.7	226		4.8	230	4.7
Hinderupgård XI	269	94.7		209	92.8			
» X	—	—		1	0.4			
Hunsballe XI	15	5.3		15	6.6			
» X	0	0		1	0.4			
Anden sukkerroe til foderbrug ..	—	—		—	—			
Kålroe, Bangholm	278		6.5	293		6.3	259	5.2
Pajbjerg Sanna XI	80	28.8		75	25.6			
Hinderupgård XI	26	9.4		28	9.6			
» X	1	0.4		2	0.7			
Wilby Øtofte XI	113	40.6		128	43.6			
» » X	23	8.3		30	10.2			
Øtofte XI	12	4.3		12	4.1			
» X	9	3.2		5	1.7			
Pajbjerg XI	12	4.3		11	3.8			
» X	2	0.7		2	0.7			

Tabel 7 (fortsat).

Forbrug af roefrø, fordelt efter art, avisland, sort og stamme.

Art, avisland og stamme	Salg i foråret 1959			Salg i foråret 1958			Gens. salg 1952 - 53 - 54 - 56 og - 57	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	pct. af det saml. salg af roefrø
Kålroe, Wilhelmsburger	361		8.5	390		8.3	387	7.8
Reform XI	16	4.4		4	1.0			
Trifolium XI	55	15.2		82	21.0			
» X	40	11.1		52	13.3			
Øtofte XI & F	140	38.8		171	43.9			
» X & E	110	30.5		81	20.8			
Andre kålroe	17		0.4	18		0.4	67	1.4
Rekord, Tåstrupgård XI	17	100		—	—			
» » X	—	—		18	100			
Grønhovedet Hunsballe	—	—		—	—			
Andre gulkødede kålroe	0	0		—	—			
Hvidkødede kålroe	—	—		—	—			
Turnips, gulkødet	47		1.1	53		1.1	49	1.0
Yellow Tankard, Roskilde IX ...	18	38.3		19	35.8			
» » Pajbjerg IX	10	21.3		11	20.8			
» » Hinderupg. IX ..	10	21.3		13	24.5			
Fynsk Bortfelder, Roskilde VII ..	4	8.5		5	9.4			
» » Hundslev VII ..	3	6.4		2	3.8			
Andre gulkødede	2	4.2		3	5.7			
Turnips, hvidkødet	6		0.1	8		0.2	12	0.2
Østersundom, Amagergård V	3	50.0		3	37.5			
Grey stone, » »	1	16.7		1	12.5			
Majturnips, Roskilde B	—	—		1	12.5			
Andre hvidkødede	2	33.3		3	37.5			
Gulerod	14		0.3	16		0.3	20	0.4
Stammer med romertal X	6	42.9		8	50.0			
» » » VII	—	—		—	—			
Anden gulerod, dansk avl	8	57.1		8	50.0			
» » udenlandsk avl ..	—	—		—	—			
Ialt roefrø	4256		100	4687		100	4938	100

Som det fremgår af tabellerne, er forbruget af de enkelte stammer eller grupper heraf angivet i tons. Endvidere er det procentiske forbrug angivet dels inden for de enkelte arter, dels for arterne eller grupperne i forhold til det samlede forbrug.

Tabellerne omfatter årene 1959 og 1958 og endvidere gennemsnittet for de fem år 1957, 1956, 1954, 1953 og 1952. Efter den dårlige frøhøst i 1954 var salget i 1955 unormalt, hvorfor man har udeladt dette år ved dannelsen af det forannævnte femårs-gennemsnit.

De mængder af kløver- og græsfrø, der er indgået i frøblandinger, er indregnet i de pågældende arter, sorter eller stammer både i de absolutte mængder og ved den procentiske fordeling.

Tabel 6 viser, at det samlede salg af bælgplantefrø i 1959 har været væsentlig lavere end i 1958, da det endvidere var væsentlig lavere end gennemsnittet for det anførte femår. Nedgangen i 1959 skyldes navnlig et betydeligt mindre salg af halv-sildig rødkløver og lucerne, medens salget af hvidkløver er steget noget. Procentisk af det samlede salg af kløver- og græsfrø er salget af bælgplantefrø i 1959 dog lidt højere end i 1958, men 1,5 pct. lavere end i femåret.

Salget af græsfrø har været ca. 400 tons lavere i 1959 end i 1958 og ca. 700 tons lavere end i femåret. Procentisk har salget af græsfrø været lidt lavere i 1959 end i 1958 og 1,5 pct. højere end i femåret.

Som helhed synes forbruget af såvel bælgplantefrø som græsfrø at være dalende. Årsagerne hertil er antagelig delvis det voksende antal kvægløse landbrug, der har mindre græsarealer. Endvidere har de i 1958 udsendte, ændrede frøblandingsforslag antagelig givet anledning til såvel et formindsket samlet salg som en vis forskydning i forholdet mellem salget af de enkelte arter.

Bortset fra lucerne og kællingetand har næsten hele salget været af dansk avl.

Af tabel 7, der giver oversigt over forbruget af roefrø, fremgår, at salget af runkelroefrø i 1959 ligesom i 1958 har været noget lavere end gennemsnittet for det anførte femår. Salget af fodersukkerroefrø er steget 3-4 pct., medens salget af frø af sukkerroe til fabriksbrug er faldet 4-5 pct. i forhold til de nærmest foregående år.

VIII. Undersøgelser vedrørende sortsrenhed og stammeægthed samt sygdomsangreb.

1. Adskillelse af varieteter og sorter i laboratoriet.

a. Sortsrenhedsundersøgelse af byg.

Undersøgelserne i laboratoriet for sortsrenhed af byg har i året 1958–59 igen været af betydeligt omfang, idet der er undersøgt 5 659 prøver. I sammenligning med sidste beretningsår er dette en stigning på 1 120 prøver eller 25 pct., idet der da blev undersøgt 4 539 prøver. Af de 5 659 prøver er 4 714 prøver undersøgt for sortsrenhed alene i laboratoriet, medens de øvrige 945 prøver tillige er undersøgt for sortsrenhed i kontrolmarkerne, og sortsrenhedsundersøgelsen i laboratoriet er for disse sidste prøver et led i kontrolmarksundersøgelsen.

Fordelingen af de 5 659 bygprøver efter det ved indsendelsen opgivne sortsnavn samt efter sortsrenhed fremgår af tabel 8.

De prøver, der er benævnt Archer, består antagelig overvejende af Abed Archer, men da de forskellige Archersorter ikke kan adskilles i laboratoriet på grundlag af kærnerne, kan nogle af prøverne også være af anden sort inden for denne gruppe.

For en del sorter gælder, at sortsrenheden antagelig er lidt mindre, end tabellen giver udtryk for, da disse sorter vanskeligt lader sig adskille fuldstændigt, hvorfor en indblanding af den ene i den anden ikke altid kan påvises.

Af tabel 8 fremgår, at der i over halvdelen af prøverne er fundet kærner af fremmed sort, og tabellen viser endvidere, at indblandingen af fremmed sort i en stor part af disse prøver har været meget betydelig. 3,5 pct. af alle prøver indeholdt mindst 50 pct. kærner af fremmed sort og måtte derfor betegnes som forkert sortsbenævnt, og for yderligere ca. 12 pct. af prøverne var indblandingen over 5 pct.

Tabel 8 viser endvidere, at sortsrenheden er ret forskellig for de forskellige sorter. Særlig lav er sortsrenheden for Pajbjerg Drost, af hvilken to tredjedele af prøverne var forkert sortsbenævnt. Dette skyldes imidlertid, at en betydelig del af de prøver, der indsendes under dette sortsnavn, i virkeligheden er Pajbjerg Drost A.

Omstående oversigt viser, hvorledes sortsrenheden har været i 1958–59 sammenlignet med de 9 foregående år.

Tallene i oversigten angiver procenten af bygprøver, der falder i de anførte sortsrenhedsklasser.

Tabel 8. Fordelingen af undersøgte bygprøver 1958—59 efter opgivet sortsnavn og indhold af fremmed sort.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.							Antal prøver faldt	Pct. af det saml. antal prøver	
	0	0.1—1.0	1.5—5.0	5.5—8.0	8.5—14.5	15.0—50.0	Forkert sortsbenævnt (over 50 pct.)			
Carlsberg.....	830	455	299	59	51	79	67	1840	32.5	
Weibulls Herta.....	288	272	326	82	73	82	23	1146	20.3	
Svaløf Bonus.....	447	119	86	20	28	48	32	780	13.8	
Weibulls Rika.....	305	177	71	25	19	26	7	630	11.1	
Proctor.....	298	130	66	13	12	17	18	554	9.8	
Carlsberg II.....	272	83	21	3	2	1	3	385	6.8	
Svaløf Freja.....	12	20	11	5	2	6	2	58	1.0	
Pajbjerg Drost.....	10	6	1			1	38	56	1.0	
Svaløf Ymer.....	20	20	9	3				52	0.9	
Weibulls Ingrid.....	34		1				1	36	0.6	
Abed Maja.....	20	4	3			2		29	0.5	
» Kenia.....	23	3					1	27	0.5	
Pajbjerg Drost A.....	19	2		1			3	25	0.4	
Hafnia.....	15	1						16	0.3	
Archer.....	10	2			1		1	14	0.3	
Abed Mentor.....	7	1						8	0.1	
Domen.....	2	1						3	0.1	
I alt.....	antal	2612	1296	894	211	188	262	196	5659	100
	pct.	46.3	22.9	15.8	3.7	3.3	4.6	3.5	100	

Det fremgår af oversigten, at det fald i den gennemsnitlige sortsrenhed, som er sket i de senere år, er fortsat i 1958—59.

Årsagerne til tilbagegangen i den gennemsnitlige sortsrenhed kan ikke i fuldt omfang udredes af de oplysninger, der haves om prøverne, men en væsentlig årsag er dog, at den del af prøverne,

pct. kærner af fremmed sort	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
0	91	94	93	81	72	71	59	65	53	46	
0.1—1.0	5	4	3	6	12	13	17	15	19	23	
1.5—5.0	1	1	1	3	6	7	10	10	12	16	
5.5—8.0	1	—	1	1	2	2	3	2	3	4	
over 8.0	2	1	2	9	8	7	11	8	13	11	

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

som stammer fra bygpartier, der undersøges med anvendelse som maltbyg for øje, har været stærkt stigende i de senere år, og disse prøver har gennemgående en betydelig lavere sortsrenhed end de prøver, der stammer fra sædekornshandelen, hvis sortsrenhed er ret høj.

b. Adskillelse af hvid og gul havre.

I beretningsåret er 521 havreprøver undersøgt for indhold af kærner af anden farve. 453 prøver er opgivet at være hvid havre, medens 68 ifølge det opgivne sortsnavn er gul havre. 125 prøver er indsendt specielt for denne undersøgelse eller i forbindelse med andre laboratorieundersøgelser, medens 396 prøver er indsendt til undersøgelse i kontrolmarkerne, og ovennævnte laboratorieundersøgelse er da et led i sortsrenhedsbestemmelsen i kontrolmarkerne.

I tabel 9 er de 521 havreprøver grupperet sortsvis og efter indholdet af kærner med afvigende farve.

8,2 pct. af prøverne har været helt fri for kærner af anden farve. Den største del af prøverne, nemlig 51,1 pct., indeholdt fra 0,01–0,10 pct. og størstedelen af disse kun ganske enkelte kærner pr. kg.

Af tabellen fremgår endvidere, at sorten Abed Paluhavre har et større indhold af gule kærner end de øvrige hvide havresorter. Denne sort er af forædleren udsendt med 0,2–0,4 pct. gule kærner. Dette indhold er i årenes løb tiltaget, så det for de i 1958–59 undersøgte prøver udgjorde gennemsnitlig 0,8 pct.

De 2 prøver af Abed Paluhavre, der ikke har haft noget indhold af gule kærner, viste sig senere ved kontroldyrkningen ikke at være af nævnte sort. Det samme gælder 6 prøver af Abed Minorhavre, medens 1 prøve af denne sort har haft et indhold af over 15 pct. fremmed sort. (Se tabel 15, side 778).

Under andre sorter er opført 15 havreprøver. Af disse havde 13 prøver intet eller kun et mindre indhold af kærner med afvigende farve.

Disse prøver var af sorterne: Svaløf Stål A, Svaløf Vg 01534f, Svaløf 01672, Pajbjerg Regent 97, Vigor, Heines Silber II, Lohmanns Vollbringer og Abed Palu 619. De øvrige 2 prøver, der var af sorterne: Civena og Abed Palu, ny elite, havde et indhold af henholdsvis 0,13 pct. og 0,48 pct. kærner med afvigende farve.

Tabel 9. Fordelingen af undersøgte havreprøver 1958—59 efter opgivet sortsnavn og indhold af kærner med afvigende farve.

Sort	Antal prøver med indhold af kærner med afvigende farve i pct.						Antal prøver i alt	Pct. af det saml. antal prøver	
	0	0.01—0.10	0.11—0.50	0.51—1.00	1.01—5.00	5.01—50.00			
Svaløf Stål.....	15	185	104	5			309	59.3	
» Guldregn II...	5	10	2	14	13	24	68	13.0	
Abed Palu.....	2		3	25	1		31	5.9	
» Max.....	5	21	2				28	5.4	
Svaløf Blenda.....	1	15		1			17	3.3	
Abed Minor.....			5	6			11	2.1	
Pendek.....	4	5					9	1.7	
Pajbjerg Rex.....		7					7	1.3	
Svaløf Ørn E.....		6					6	1.2	
Marne.....	4	2					6	1.2	
Svaløf Ørn.....	1	4	1				6	1.2	
Borris Opus II.....		2	3				5	0.9	
Svaløf Fold.....		2	1				3	0.6	
Andre sorter.....	6	7	2				15	2.9	
I alt.....	antal...	43	266	123	51	14	24	521	100
	pct.....	8.2	51.1	23.6	9.8	2.7	4.6	100	

c. Andre undersøgelser.

I beretningsåret blev der indsendt 10 aks- eller topprøver til sortsbestemmelse, nemlig 7 prøver byg og 3 prøver hvede.

Endvidere blev der indsendt 2 prøver rug og 1 prøve hvede til undersøgelse for, om det var vår- eller vinterformer. Disse prøver blev udsået i skåle i laboratoriet til iagttagelse af væksten og botaniske karakterer i en periode af ca. 6 uger.

2. Undersøgelser i kontrolmarkerne.

I året 1959 har antallet af undersøgte prøver været lidt mindre end i det foregående år, idet kontroldyrkningen har omfattet 3 391 prøver mod 3 521 prøver året forud. Disse prøver har været udsået i 13 527 parceller på et samlet areal af 24,5 ha.

Kontrolmarkerne har været beliggende på Brøndgården pr. Ballerup, Albertslund pr. Tåstrup og Højbakkegård pr. Tåstrup.

a. Korn og bælgssæd.

Udsåningen af vintersædsprøverne blev påbegyndt den 29. september og afsluttet den 4. oktober. Spiringen forløb normalt, og prøverne overvintrede stort set tilfredsstillende.

Prøverne af vårsæd blev udsået i tidsrummet 19.–31. marts, medens prøverne af bælgssæd først blev udsået i begyndelsen af maj. Alle prøver af vårsæd fik stort set en tilfredsstillende udvikling. Undersøgelserne vedrørende sygdomme kunne påbegyndes den 22. juni og undersøgelserne vedrørende sortsægthed en ugestid senere.

Af korn og bælgssæd blev der til undersøgelse i 1959 udsået 1 782 prøver, hvilket er 22 prøver flere end sidste år. Af de 1 782 prøver er 3 undersøgt i forbindelse med sortsrenhedsbestemmelsen i laboratoriet og 156 er måle- og studieprøver; disse 159 prøver er undersøgt for Statsfrøkontrollens regning.

For 10 prøvers vedkommende blev undersøgelsen opgivet, efter at udsåningen var foretaget, i de fleste tilfælde fordi plomberingen som kontrolleret sædekorn blev annulleret på grund af mangelfuld kvalitet.

De indsendte, undersøgte prøver udgør herefter 1 613, og kun disse er taget med i de følgende opstillinger. 1 607 prøver er indsendt til sortsrenheds- og sygdomsundersøgelse til garantibrug og 6 til sortsrenhedsundersøgelse til garantibrug. 472 prøver stammer fra den af Statsfrøkontrollen udøvede kontrol med sædekorn.

De 1 613 undersøgte prøver fordeler sig efter arter og varieteter således:

Vinterrug.....	101 prøver	Byg.....	942 prøver
Vårrug.....	3 »	Havre.....	378 »
Vinterhvede.....	122 »	Markært.....	6 »
Vårhvede.....	61 »		

I tabel 10 er opført resultaterne af sygdomsundersøgelserne for 1 607 prøver, for hvilke der som ovenfor nævnt var anmodet om disse undersøgelser.

Angreb af stængelbrand i rug er ikke forekommet. Angreb af støvbrand er forekommet i ca. halvdelen af hvedepøverne, og angrebet har været betydeligt stærkere end i tidligere år. 17 prøver har haft et angreb på over 1,0 pct., og det gennemsnitlige angreb er på 0,29 pct., hvilket er usædvanlig højt sammenlignet med tidligere år. Angreb af stinkbrand i hvede er ikke forekommet.

Tabel 10. Oversigt over angreb af brand og sribesyge i kornprøver i kontrolmarkerne i 1959.

Kornart og sygdomsangreb	Antal prøver med pct. angrebne planter				Antal prøver ialt	Gennemsnitsangreb pct.	Stærkeste angreb pct.
	0	0.01—0.10	0.11—1.00	1.01 og derover			
Vinterrug, antal prøver med stængelbrand	101				101		
Vårrug, » » » » »	3				3		
Vinterhvede, » » » støvbrand....	61	33	11	17	122	0.2851	3.10
» » » » stinkbrand...	122				122		
Vårhvede, » » » støvbrand....	51	10			61	0.0026	0.05
» » » » stinkbrand...	61				61		
Byg, » » » sribesyge....	828	107	7		942	0.0044	0.46
» » » » nøgen brand.	190	453	277	22	942	0.1523	6.61
Havre, » » » » »	378				378		

Angrebet af sribesyge i byg har omfattet ca. 12 pct. af prøverne; men angrebet har ligesom i 1958 været betydeligt svagere end i mange år.

Angreb af nøgen brand i havre er ikke forekommet.

Tabel 11 viser angrebet af nøgen brand i byg i de sidste 10 år. Som det fremgår af tabellen er brandangrebet ret forskelligt fra år til år. I de første år af perioden var angrebet svagt, medens der i årene 1953 og 1954 var stærke angreb og i 1955 og 1957 middeltærke angreb. I beretningsåret har angrebet af nøgen bygbrand igen været svagt.

I tabel 12 er 10 274 bygprøver, der er undersøgt i de sidste 10 år, fordelt, så brandangrebets størrelse for de enkelte sorter fremgår.

De forskellige sorter af Archerbyg synes at forholde sig ens over for nøgen brand og er derfor slået sammen til een gruppe. Tabellen viser tydeligt, at Archer- og Proctorbyg angribes langt mindre end de øvrige sorter. Pajbjerg Drost-, Abed Kenia- og Svaløf Bonusbyg angribes kun svagt. Derefter følger Svaløf Ymer-, Abed Maja- og Carlsbergbyg II med lidt stærkere angreb. Endvidere Svaløf Freja- og Weibulls Rikabyg med noget stærkere angreb, og stærkest har Carlsberg- og Weibulls Hertabyg været angrebet.

Selvom der af næsten alle sorter i tabel 12 er undersøgt et betydeligt antal prøver for angreb af nøgen brand, må den række-

Tabel 11. Angreb af nøgen brand i byg i årene 1950—59.

	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.								Gennemsnitsangreb pct.	Antal prøver i alt	
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00			2.01 og derover
1950.....	20	61	11	5	1	1	1	—	—	0.08	1281
1951.....	11	43	20	11	5	3	5	2	—	0.18	1325
1952.....	8	30	23	16	10	5	5	3	—	0.23	1170
1953.....	12	18	10	6	6	5	16	17	10	0.76	1228
1954.....	11	13	4	6	4	6	23	20	13	1.00	1319
1955.....	16	20	11	10	10	6	15	8	4	0.44	935
1956.....	13	33	18	10	7	6	9	3	1	0.26	1111
1957.....	8	23	15	11	9	7	17	7	3	0.42	1035
1958.....	17	35	16	7	6	4	11	3	1	0.28	856
1959.....	20	48	13	6	3	2	5	2	1	0.15	938
1950—59.....	13	32	14	9	6	4	11	7	4	0.38	11198

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

Tabel 12. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i årene 1950—1959.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.								Gennemsnitsangreb pct.	Antal prøver i alt	
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00			2.01 og derover
Archer.....	60	40								0.01	169
Proctor ***)	21	72	5	1	—	1				0.04	371
Pajbjerg Drost *)	22	54	10	5	2	4	3			0.09	157
Abed Kenia	12	51	14	6	4	4	7	2		0.16	786
Svaløf Bonus	20	41	16	8	5	3	6	1	—	0.16	851
» Ymer	14	36	16	10	4	4	10	5	1	0.25	581
Abed Maja	12	37	16	9	5	4	8	6	3	0.31	1709
Carlsberg II **)	14	30	15	9	8	5	12	6	1	0.31	1048
Svaløf Freja	15	24	14	10	7	4	13	9	4	0.45	504
Weibulls Rika *)	11	21	16	10	7	7	16	8	4	0.46	855
Carlsberg	7	20	15	10	8	7	14	12	7	0.66	940
Weibulls Herta	7	20	14	10	8	5	15	13	8	0.66	2303
Alle sorter	13	32	14	9	6	5	11	7	3	0.39	10274

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct. *) Kun for 1952-59. **) Kun for 1953-59. ***) Kun for 1955-59.

følge, som sorterne har placeret sig i i tabellen med hensyn til modtagelighed over for nøgen brand, dog tages med et vist forbehold, da der er visse forhold, som kan tænkes at have påvirket placeringen i tabellen lidt. For det første er der blandt de undersøgte prøver af næsten alle sorter et vist antal prøver, som er varmtvandsafsvampede, og såfremt antallet heraf — som man

Tabel 13. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i året 1959.

Sort	Pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.								Gns.angreb pct.		Antal prøver				
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derov.	alle prøver	ikke varmtvandsafsv. prøver	alle prøver	ikke varmtvandsafsv. prøver		
Archer	100									0	0	4	4		
Pajbjerg Drost . . .	50	50								0.02	0.02	2	2		
Proctor	30	70								0.02	0.02	83	77		
Svaløf Bonus . . .	40	58	1	1						0.02	0.02	88	65		
Weibulls Ingrid . .	34	66								0.02	0.02	32	28		
Pajbjerg Drost A . .	35	65								0.02	0.02	17	15		
Hafnia	21	79								0.03	0.05	14	9		
Svaløf Ymer	23	54	15	8						0.07	0.07	13	12		
Abed Kenia	15	62	15	8						0.08	0.09	13	12		
Carlsberg II	20	55	15	6	1	1	1	1		0.08	0.09	233	196		
Abed Maja	29	29	14	14	14					0.12	0.17	7	5		
Weibulls Herta . . .	9	35	17	6	9	6	15	3		0.25	0.27	211	195		
» Rika	17	39	18	9	3	4	5	4	1	0.25	0.30	153	131		
Abed Mentor		20	20	20	20	20				0.26	0.26	5	5		
Svaløf Freja	14	22	36	7			7	14		0.35	0.44	14	11		
Carlsberg	6	31	17	14	8	6	8	6	4	0.38	0.40	49	47		
Alle sorter	alle prøver		20	48	13	6	3	2	5	2	1	0.15		938	
	ikke varmtvandsafsv. prøver		10	53	14	7	4	3	6	2	1		0.17		814

ikke har fuld oplysning om — ikke udgør den samme procentdel inden for alle sorterne, vil varmtvandsafsvampningen have påvirket rækkefølgen i tabellen. For det andet kan den fundne rækkefølge for modtagelighed være påvirket af det forskellige brandangreb, som årgangen i henhold til tabel 11 medfører, idet sorter, der i »brandårene« har været repræsenteret med forholdsvis mange prøver, vil fremtræde som gennemsnitlig mere modtagelige end sorter, hvoraf der i »brandårene« er undersøgt forholdsvis færre prøver.

For at eliminere de forannævnte to faktorer er i tabel 13 angivet angrebet af nøgen brand for de forskellige sorter udelukkende for de prøver, som er undersøgt i 1959, og man har i tabellen endvidere udskilt de varmtvandsafsvampede prøver fra det samlede antal prøver, således at antallet af ikke varmtvandsafsvampede prøver og angrebet i disse kan ses.

Af de 938 prøver, som tabellen omfatter, foreligger oplysning om, at 124 prøver repræsenterer varmtvandsafsvampede

Tabel 14. Oversigt over indhold af fremmed sort i bygprøver i kontrolmarkerne 1959.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.										forkert sortsbænavnt	Antal prø- ver i alt			
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00			5.01—15.00	15.01—50.00	
Carlsberg II. . . .	165	46	6	1	4		5	3	2	1					233
Weibulls Herta .	68	60	11	4	2	7	12	14	9	18	6				211
» Rika	68	47	16	4	3		6	3	2	1	1	2			153
Svaløf Bonus . . .	64	14	4	1		1	2			1		1			88
Proctor	48	30	3		1								1		83
Carlsberg	30	14	1	1							3				49
Weibulls Ingrid	27	5													32
Svaløf Freja . . .	1	11	1							1					14
Hafnia	13	1													14
Abed Kenia	8	4			1										13
Svaløf Ymer . . .	6	3	1				1			2					13
Pajbjerg Drost . .	2													8	10
» » A	9														9
Abed Maja	2	4								1					7
» Mentor	3	1			1										5
» Archer		2	1										1		4
Domen		1					1								2
Ialt	antal	514	243	44	11	12	8	27	20	13	25	10	3	10	940
	pct.	55	26	5	1	1	1	3	2	1	3	1	—	1	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

partier, og der er i tabellen anført gennemsnitsangreb af nøgen brand i pct. dels for alle prøver, dels for ikke varmtvandsafsvampede prøver.

Det fremgår af tabellen, at sortsrækkefølgen for det gennemsnitlige angreb af nøgen brand stort set er den samme, enten man tager alle prøver under eet, eller man kun ser på de prøver, der ikke er varmtvandsafsvampede. Ved sammenligning med tabel 12 fremgår det endvidere, at sortsrækkefølgen stort set er den samme som i tidligere år.

Udover de 938 prøver, der er opført i tabel 11 og 13, er der undersøgt yderligere 4 prøver for nøgen brand i året 1959. Disse 4 prøver var af sorterne Domen og 6-rd. Bindernæsbyg og er udeladt, fordi antallet var så ringe, at der ikke kunne blive grundlag for et pålideligt skøn over de pågældende sorters forhold over for nøgen brand.

Tabel 15. Oversigt over indhold af fremmed sort i havreprøver i kontrolmarkerne 1959.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.												forkert sortsbenævnt	Antal prø- ver i alt	
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00	15.01—50.00			
Svaløf Stål....	8	151	2	4	1	1	9	5	13	33	1			228	
» Guldregn II	3	7					13	2		2	11			39	
Abed Max....	2	20	1		2						1		1	27	
» Palu....	22										2		1	25	
Svaløf Blenda..		16												16	
Pendek.....	2	7												9	
Pajbjerg Rex...		7												7	
Abed Minor....											1	6		7	
Marne.....	4	2												6	
Svaløf Ørn E....	4	2												6	
Borris Opus II.	1	4												5	
Svaløf Fold....		2	1											3	
I alt...	antal	46	218	4	4	3	1	22	7	13	35	5	12	8	378
	pct...	12	58	1	1	1	—	6	2	4	9	1	3	2	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

I tabel 14 er der givet en oversigt over indholdet af fremmed sort i 940 prøver af byg, idet 2 prøver af 6-rd. Bindernæsbyg er udeladt. I 514 prøver eller 55 pct. af det samlede antal er der ved undersøgelsen af de 10–14 000 planter, der er undersøgt pr. prøve, ikke fundet planter af fremmed sort. 757 prøver eller 81 pct. havde højst 0,10 pct. fremmed sort, hvilket er grænsen for, hvad der for byg og havre tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen. 801 prøver eller 86 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der var højst 0,20 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af Statskontrolleret Sædekorn påtager sig.

81 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og heraf viste 10 prøver sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn, idet indholdet af fremmed sort oversteg 50 pct. For en del af sorterne vedkommende fremtræder sortsrenheden antagelig lidt større, end den i virkeligheden er, idet visse sorter vanskeligt lader sig fuldstændigt adskille.

I tabel 15 er der givet en tilsvarende oversigt for 378 prøver af havre. 46 prøver eller 12 pct., var fri for fremmed sort. 264

prøver eller 70 pct. indeholdt højst 0,10 pct. fremmed sort, og 268 prøver eller 71 pct. havde højst 0,20 pct. indblanding af fremmed sort. 80 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og heraf viste 8 prøver sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn, idet indholdet af fremmed sort oversteg 50 pct.

Også for havresorterne gælder, at der er visse begrænsninger af muligheden for adskillelse, hvorfor sortsrenheden antagelig for visse sorter fremtræder lidt større i tabellen, end den i virkeligheden er.

Af tabel 9 fremgår, at prøverne af Abed Paluhavre har haft et vist indhold af kærner med afvigende farve, medens den samme sort i tabel 15 fremtræder med en større sortsrenhed, end dette forhold lader formode. Forklaringen på dette er, at nævnte sort fra forædlerens side er udsendt med et vist indhold af gule kærner, ca. 0,4 pct. Ved angivelsen af tallet for fremmed sort er der taget hensyn til dette, idet tallet bliver reduceret med det indhold af gule kærner, som ved kontroldyrkningen viser sig at tilhøre sorten.

Alle prøver af havre til udsåning undersøges under kvartslampen, hvor det procentiske indhold af hvide kærner i gulkærnede sorter og omvendt på forhånd bestemmes.

Tabel 16 giver en oversigt over fremmed sort i 183 prøver af vinter- og vårhvede. 34 prøver eller 19 pct. var fri for fremmed sort. 154 prøver eller 84 pct. havde højst 0,30 pct. fremmed sort, hvilket er grænsen for, hvad der for hvede tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen. 156 prøver eller 85 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der var højst 0,4 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af Statskontrolleret Sædekorn påtager sig. 25 prøver eller 13 pct. havde over 1 pct. fremmed sort, og heraf viste 9 prøver sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn, idet indholdet af fremmed sort oversteg 50 pct. Som det fremgår af tabellen, har vårhvedep prøverne været langt stærkere blandet med fremmed sort end vinterhvedep prøverne.

Af de 101 prøver af vinterrug var 1 prøve forkert sortsbenævnt, og 1 prøve, indsendt som Svaløf Kongsrug II, fik en bemærkning om, at planterne var højere, med mere hængende aks, ligesom stråfarven som helhed var afvigende fra Svaløf Kongsrug II.

Ingen af de 3 prøver vårrug gav anledning til indvendinger mod sortsægtheden.

Tabel 16. Oversigt over indhold af fremmed sort i hvedepøver i kontrolmarkerne 1959.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											Antal prøver i alt			
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00		15.01—50.00	forkert sortsbævnvt	
<i>Vinterhvede</i>															
Weibulls Banco.	16	34												50	
Capelle Desprez	1	26	6											33	
Øtøfte 56.....	10	21												31	
Heine VII.....	1	6												7	
Svaløf Skandia III	1													1	
<i>Vårhvede</i>															
Svaløf Progress.	1	8			2		1	1		7	4		9	32	
Weibulls Kärn..		2	4	2		1				1				10	
» Svenno	1	7										1		9	
Heine's Peko...	3	2												5	
Weibulls Atson.								1	1					2	
Heine's Koga II.		2												2	
Weibulls Atle ..										1				1	
I alt ...	antal	34	108	10	2	2	1	1	1	1	9	4	1	9	183
	pct...	19	59	5	1	1	1	1	1	1	4	2	1	4	100

Som det tidligere er nævnt, var der til ægthedsundersøgelse indsendt 6 prøver af markært. 2 prøver havde et indhold af fremmed sort på henholdsvis 0,06 og 0,17 pct. De øvrige prøver af bælgssæd gav ikke anledning til indvendinger mod sortsægtheden.

b. Rodfrugter m. m.

1. Undersøgelse for stammeægthed.

Størsteparten af prøverne blev udsået i sidste halvdel af april. Prøverne af turnips og markgulerod blev dog først sået henholdsvis den 9. og 11. maj.

Spiringen og udviklingen forløb trods tørken godt i alle marker; der var ved optagningen en ret regelmæssig plantebestand, og roerne havde en sådan størrelse, at de var velegnede for bedømmelsen, der som i tidligere år blev foretaget med bistand af ordføreren for Statens Rodfrugtforsøg, forstander *J. C. Lunden*, Lyngby.

Ægthedsundersøgelsen har i 1959 omfattet 559 prøver, hvoraf:

Runkelroe	43 prøver	Turnips	45 prøver
Fodersukkerroe.....	167 —	Markgulerod.....	20 —
Sukkerroe.....	156 —	Vinterraps.....	4 —
Kålroe.....	117 —	Vårraps	2 —
Fodermarvkål.....	5 —		

Af de 559 prøver var 88 måle- og studieprøver, og 471 var udsået til bedømmelse. 444 af de 471 prøver blev godkendt som sorts- og stammeægte uden bemærkninger. 99 af de godkendte prøver indeholdt dog enkelte krydsninger eller planter af anden art eller sort (under 1 pct.).

19 prøver indeholdt fra 1 til 6 pct. fremmede planter.

1 prøve indsendt som runkelroe, barres, Strynø X, fik bemærkning om, at den ikke var ren, idet ca. en trediedel af roerne var af anden farve og form end nævnte stamme.

1 prøve indsendt som fodersukkerroe, gul Dæno XI, afveg fra gul Dæno XI ved at indeholde flere hvide roer end normalt for denne stamme.

1 prøve indsendt som kålroe, Rekord, Tåstrupgård XI, svarede ikke til denne stamme, da roerne var mindre, mere ovale og mere broncefarvede.

2 prøver indsendt som kålroe, Wilhelmsburger, Trifolium X, fik bemærkning om, at roerne afveg fra Trifolium X ved at være lidt længere end normalt for denne stamme.

2 prøver indsendt som fodermarvkål var ikke fodermarvkål, idet hovedparten af planterne havde udseende som vinterraps.

1 prøve indsendt som gulerod, Feonia, Ny Munkegård, S 1944 – P 1948 – 1955 afveg fra nævnte stamme ved, at rødderne var lidt kortere og mindre glatte.

En opgørelse over antallet af prøver af bedeformerne og af wilhelmsburger, der indeholdt henholdsvis krydsningsroer og roer med violet hoved, findes nedenfor.

	Runkel- roe	Foder- sukkerroe	Sukker- roe	Wilhelms- burger
Antal prøver i alt.....	37	150	140	39
Med under 1 pct. krydsninger ¹⁾	11	45	30	7
Med 1 pct. krydsninger eller derover ¹⁾	1	0	1	4
pct. prøver med krydsninger ¹⁾	32	30	22	28

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

Den del af prøverne, angivet i pct., som har indeholdt krydsninger, er for de sidste 10 år anført i følgende oversigt:

	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Runkelroe	32	34	34	50	27	30	35	50	29	32
Fodersukkerroe	42	34	36	28	24	30	25	27	29	30
Sukkerroe.....	34	51	37	23	35	21	17	30	24	22
Wilhelmsburger ¹⁾	47	32	27	34	20	45	45	45	20	28

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

2. Undersøgelser af kålroe og turnips for indhold af raps, rybs eller krydsninger med disse arter.

Efter anmodning fra frøhandelens side påtog Statsfrøkontrollen sig fra og med 1952 denne undersøgelse.

De prøver, der var indsendt til denne kontroldyrkning, blev hver udsået i 2 parceller à ca. 55 m række. Frøet blev udsået så tyndt, at udtynding ikke krævedes for at opnå den planteafstand, som man skønnede var nødvendig for at få en til undersøgelsen passende plantestørrelse. Prøverne blev udsået den 9. maj og planterne undersøgt i første halvdel af august.

Der blev til undersøgelsen indsendt 50 prøver kålroe, 14 prøver turnips og 1 prøve fodermarvkål, og af hver prøve blev der undersøgt ca. 2 800 planter.

I 4 kålroepróver fandtes henholdsvis 1-1-1 og 2 planter af udseende som raps eller krydsning med raps.

c. Græsmarksplanter.

Prøverne af græsmarksplanter blev sået på Brøngården den 26. og 27. juni 1958 og på Albertslund den 27. og 28. juni 1958, begge steder uden dæksæd.

Spiringen forløb godt i begge marker, og parcellerne havde gennem hele vækstperioden en tilfredsstillende udvikling.

Ordføreren for statens forsøg med græsmarksplanter, forstander *Frede Rasmussen*, Tystofte, har som i tidligere år bistået med sorts- og stammeægthedsundersøgelserne af græsmarksplanterne.

Af græsmarksfrøprøver blev der i 1958 udsået 435, der efter arter fordeler sig således:

Prøver		Prøver		Prøver	
Hvidkløver	94	Humlesneglebælg ...	2	Engsvingel	17
Rødkløver	82	Gul rundbælg	1	Engrapgræs	13
Lucerne	54	Hundegræs	62	Rød svingel	7
Alsikekløver	6	Alm. rajgræs	59	Ital. rajgræs	5
Alm. kællingetand ..	4	Timothe	27	Alm. rapgræs	2

148 prøver af ovennævnte var måle- og studieprøver, og 287 var udsået til bedømmelse.

2 prøver indsendt som rødkløver, tidlig Hunsballe II, og rødkløver, halvsildig, Dæno II, indeholdt nogle få planter, der blomstrede tidligere end normalt for de pågældende stammer.

1 prøve indsendt som hvidkløver, Morsø Øtofte, svarede ikke til denne stamme, idet prøven var mere småbladet og væsentlig tidligere i blomstring.

2 prøver indsendt som alm. rajgræs, tidlig, Pajbjerg Verna III, svarede ikke til denne stamme, idet prøverne havde mørkere blade, var sildigere i vækst om foråret og gav færre frøstængler efter 1. slet.

1 prøve indsendt som timothe, Heidemij, indeholdt ganske enkelte planter, der var højere og tidligere i skridning end normalt for denne stamme.

10 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 143, var ikke af denne stamme, da de var meget tidligere i vækst og gav langt flere frøstængler.

12 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 143, afveg i væsentlig grad fra den i 1957 fra Aberystwyth fremskaffede måleprøve af stammen ved at være tidligere i vækst og ved at give væsentlig flere frøstængler.

6 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 26, var ikke af denne stamme, da de var meget tidligere i vækst og gav langt flere frøstængler.

5 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 26, afveg i væsentlig grad fra den i 1957 fra Aberystwyth fremskaffede måleprøve af stammen ved at være tidligere i vækst og ved at give væsentlig flere frøstængler.

De øvrige indsendte prøver gav ikke anledning til bemærkninger vedrørende stammeægtheden.

I sommeren 1959 er der udsået 601 prøver af græsmarksplanter. Resultatet vil foreligge i 1960.

d. Hør.

Ægthedsundersøgelsen af hør har i 1959 omfattet 14 prøver, hvoraf 3 var måle- og studieprøver.

Af de 11 indsendte prøver var 8 af sorten Wiera, 1 af olie-hør, Dæhnfeldts ny elite og 2 af Pastel. 10 prøver indeholdt fra 0 til 0,10 pct. planter, der var afvigende i blomsterfarve eller andre plantekarakterer, og 1 prøve indeholdt 0,12 pct. fremmede planter.

IX. Statsfrøkontrollens sædekornskontrol.

1. Statskontrolleret Sædekorn.

Kontrollen sker i henhold til »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol«, der sidst er ændret den 26. maj 1952. I det følgende anføres de vigtigste bestemmelser i disse regler.

Kontrollen omfatter 3 led:

- A. Undersøgelse af den udsæd, der anvendes til fremavl.
- B. Tilsyn med fremavlens gennemførelse.
- C. Undersøgelse og plombering af det avlede korn.

En prøve af udsæden undersøges i laboratoriet samt udsås og undersøges i kontrolmarkerne. Prøven skal ved disse undersøgelser kunne opfylde bestemte krav m. h. t. renhed, spireevne, fremmed kulturfrø samt ukrudt og meldrøjer, fremmed sort og sygdomsangreb.

Endvidere skal udsæden med hensyn til oprindelse svare til de i »Betænkning vedrørende fremavl af sædekorn« anførte krav til elitesæd, originalsæd eller stamsæd. Afgrøden af disse udsæds-partier markbesigtiges i sommerens løb, og kun avlen af de partier og marker, der må antages at kunne give en vare, der kan opfylde nedenstående krav, godkendes til plombering som Statskontrolleret Sædekorn.

Når et parti sædekorn er færdigrenset, udtager Statsfrøkontrollen en prøve af partiet og plomberer dette. Under plommen anbringes en mærkeseddel (formular nr. 55), der er delt i 3 felter, hvoraf det midterste er hvidt, medens det øverste og nederste er grønt. På mærkesedlen findes angivelse af arten og sorten, plom-

beringsnummeret og datoen for prøveudtagningen. Plomberingens gyldighed ophører nærmestfølgende 1. juli efter den på sedlen anførte dato. Endvidere angives nedenstående garantier, som sælgeren påtager sig i henhold til afsnit C i »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol«, under afsnittet »Kontrol med fremavl af Statskontrolleret Sædekorn«.

Renhed: 99,9 pct. (latitude 1,0 pct.).

Spireevne: For byg og vinterhvede 97 pct. (latitude 4 pct.), for alle andre kornarter 95 pct. (latitude 5 pct.).

Fremmedkulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må højst findes 3 kærner af anden kornart, heraf i vårsæd højst 2 kærner af vårsæd og i vintersæd højst 2 kærner af vintersæd.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af mindst 1 kg må ikke findes flyvehavre. Af kiddike må højst forefindes 2 frø i 1 kg, og andre ukrudsarter må ikke forefindes i et antal, der skønnes at forringe varen. Af meldrøjer må i 1 kg højst findes 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,2 pct. i byg og havre og højst 0,4 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I hvede må højst findes 0,3 pct., i rug og havre højst 0,2 pct. af alle arter brand tilsammen. I byg højst 0,2 pct. sribesygge og dækket brand tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,1 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Endelig oplyser mærkesedlen, at enhver køber af Statskontrolleret Sædekorn har ret til hos Statsfrøkontrollen at få oplysninger om undersøgelsesresultatet for et parti, når der sammen med anmodningen om denne oplysning fremsendes mindst 1 mærkeseddel fra det pågældende parti, eller det på anden måde godtgøres, at vedkommende har købt en del af partiet.

Erstatningspligten for partier, der ikke svarer til de fastsatte kvalitetskrav, er over for indenlandske forbrugere »automatisk«, således at sælgeren skal yde erstatning til alle forbrugere af sådanne partier, uanset om der rejses noget krav derom. Til udenlandske forbrugere skal erstatning ydes, når der rejses krav derom.

Reglerne påbyder derfor, at enhver indenlandsk køber af partier, for hvilke der er erstatningspligt, fra Statsfrøkontrollen

skal modtage meddelelse om, hvilken erstatning der tilkommer ham.

Endelig skal anføres, at Statsfrøkontrollen med Frøkontrolkommissionens tilslutning kan dispensere fra reglerne.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret udøvet kontrol for nedennævnte 31 sædekornsfirmaer:

I/S Jørgen Andersen, Måløv.

J. Asmussens Eff., København.

Povl Bendtsen A/S, Ruds-Vedby.

Fyens Andels-Foderstofforretning, A. m. b. A., Svendborg.

» » » , Assens Filial.

» » » , Middelfart »

» » » , Odense »

» » » , Rudkøbing »

Gudhjem Mølle, Gudhjem.

H. A. Hansen A/S, Sorø.

Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby.

A/S Hornsyld Købmandsgård, Hornsyld.

S. P. Jensen & Co. A/S, Kalundborg.

A/S H. Jessen, Tåstrup.

Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstof-Forretning, Odense.

A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Århus.

A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Odense.

Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg.

S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltoft.

Hans V. Munch, Neksø.

Elias B. Muus Odense A/S, Odense.

Nielsen & Smith A/S, København.

Feodor Nielsen & Søn, København.

A/S Nicolaj Outzen, Haderslev.

Petersen & Jensen A/S, Svendborg.

A/S Anton Petersen, Præstø.

Aktieselskabet C. A. Qvade & Co., Maribo.

Frederik Skaaning, Maribo.

Wilh. Smith A/S, Næstved.

A/S Vestfrø, Glostrup.

A/S J. Wibolts Eff., Middelfart.

a. Plombering af godkendt fremavl fra 1958.

Da der i avlen 1958 konstateredes en hel del angreb af nøgen brand i byg, besluttede Frøkontrolkommissionen at dispensere

fra sædekornsreglerne. Det blev fastsat, at avl efter udsædspartier med højst 0,19 pct. kunne godkendes.

Som det fremgår af årsberetningen for 1957-58, omfattede den markbesigtigelse, som Statsfrøkontrollen foretog i sommeren 1958 af fremavl, der var tilmeldt Statsfrøkontrollens sædekornskontrol, et areal på i alt 12 061 ha.

På grundlag af laboratorie- og kontrolmarksundersøgelser af udsædspartierne samt på grundlag af ovennævnte markbesigtigelse godkendtes avlen fra 9 345 ha til plombering som Statskontrolleret Sædekorn. Siden beretningen for 1957-58 gik i trykken, er der af fremavlen 1958 yderligere blevet godkendt 63 ha, hvorefter avlen fra i alt 9 408 ha godkendtes til plombering.

I tabel 17 er det vist, hvor mange hkg der i sæsonens løb blev plomberet af de forskellige sorter. Til sammenligning er endvidere vist, hvor mange hkg der var godkendt til plombering, idet det bemærkes, at disse vægtmængder er beregnet på grundlag af størrelsen af de godkendte arealer, der ligeledes findes opført i tabellen, og det antal hkg færdigbehandlet sædekorn, der under hensyn til årets forhold gennemsnitlig kan forventes pr. ha. For byg er dette sat til 24 hkg, for havre 20 hkg, for vinterhvede 26 hkg, for vårhvede 20 hkg og for vinterrug 18 hkg.

Endelig er i tabellen anført i pct., hvor stor en del af de ifølge beregningen godkendte mængder der er plomberet af de enkelte sorter.

Af de anførte 75 516 hkg blev 2 448 hkg plomberet som Statskontrolleret Stamsæd (se afsnit 2).

For byg udgør de plomberede mængder af sorterne Carlsberg II, Weibulls Rika og Weibulls Herta den overvejende part, for havre er det Svaløf Stål og for hvede Weibulls Banco og Øtofte 56, der er de dominerende sorter.

De anførte 75 516 hkg, som blev plomberet i beretningsåret, er ca. 13 pct. mindre end det kvantum, som blev plomberet året forud.

Tabel 18 omfatter 361 sædekornspartier, der er plomberet af Statsfrøkontrollen i sæsonen 1958-59. Som det fremgår af tabellen, har 10 partier ikke opfyldt de givne garantier, og i henhold til sædekornsreglernes krav skal der i det følgende anføres, hvori manglen for de erstatningspligtige partier bestod.

Fyens Andels-Foderstofforretning, Svendborg: 1 parti Svaløf Stålhavre med 2,37 pct. for højt indhold af fremmed sort.

Tabel 17. Oversigt over de mængder sædekorn, der blev plomberet af avl 1958, samt de mængder, der var godkendt til plombering.

Art og sort	Plomberet hkg	Godkendt til plombering		Pct. plomberet af beregnet godkendt mængde
		ha	hkg beregnet	
<i>Byg</i>				
Carlsberg II.....	24320	3277	78648	31
Weibulls Rika.....	11580	1081	25944	45
» Herta.....	11122	713	17112	65
Svaløf Bonus.....	4763	545	13080	36
Proctor.....	1392	386	9264	15
Hafnia.....	1737	384	9216	19
Pajbjerg Drost A.....	700	92	2208	32
Svaløf Freja.....	111	65	1560	7
» Ymer.....	250	59	1416	18
Abed Maja.....	100	18	432	23
» Kenia.....	250	15	360	69
Byg i alt.....	56325	6635	159240	35
<i>Havre</i>				
Svaløf Stål.....	11718	1265	25300	46
» Ørn E.....	400	67	1340	30
Borris Opus II.....	550	45	900	61
Svaløf Guldregn II.....	565	42	840	67
» Blenda.....	0	39	780	0
Abed Max.....	403	34	680	59
» Palu.....	182	9	180	101
Havre i alt.....	13818	1501	30020	46
<i>Vinterhvede</i>				
Weibulls Banco.....	2198	444	11544	19
Øtofte 56.....	1791	293	7618	24
Heine VII.....	500	34	884	57
Capelle Desprez.....	0	14	364	0
Vinterhvede i alt.....	4489	785	20410	22
<i>Vårhvede</i>				
Svaløf Progress.....	250	42	840	30
Heines Peko.....	134	30	600	22
Vårhvede i alt.....	384	72	1440	27
<i>Vinterrug</i>				
Borris Perle.....	300	129	2322	13
Svaløf Kongs II.....	200	123	2214	9
Petkus.....	0	113	2034	0
Sejet Kærne.....	0	33	594	0
Svaløf Vårne.....	0	17	306	0
Vinterrug i alt.....	500	415	7470	7
Korn i alt.....	75516	9408	218580	35

Tabel 18. Oversigt over, hvorledes 361 sædekornspartier af avl 1958 plomberet som Statskontrolleret Stamsæd eller Statskontrolleret Sædekorn har svaret til garantierne.

Firma	Antal partier i alt	Garantien	
		opfyldt	ikke opfyldt
I/S Jørgen Andersen, Måløv	12	12	
Povl Bendtsen A/S, Ruds-Vedby	2	2	
Fyens Andels-Foderstofforretning, A.m.b.A.Svendborg	16	15	1
» » » Assens	13	13	
» » » Middelfart	3	3	
» » » Odense	8	8	
» » » Rudkøbing	10	10	
Gudhjem Mølle, Gudhjem	3	3	
H. A. Hansen A/S, Sorø	46	44	2
Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby	33	33	
S. P. Jensen & Co. A/S, Kalundborg	33	32	1
A/S H. Jessen, Tåstrup	1	1	
Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstofforr., Odense	1	1	
Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg	6	5	1
A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Århus	11	9	2
S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltoft	1	1	
Elias B. Muus Odense A/S, Odense	14	13	1
Nielsen & Smith A/S, København	40	40	
Petersen & Jensen A/S, Svendborg	50	50	
A/S Anton Petersen, Præstø	11	11	
A/S C. A. Qvade & Co., Maribo	34	34	
Frederik Skaaning, Maribo	3	2	1
Wilh. Smith A/S, Næstved	5	5	
A/S Vestfrø, Glostrup	1	1	
A/S J. Wibolts Eftf., Middelfart	4	3	1
I alt	361	351	10

H. A. Hansen A/S, Sorø: 2 partier Weibulls Hertabyg med hver 1 kærne for meget af fremmed kornart pr. kg.

S. P. Jensen & Co. A/S, Kalundborg: 1 parti Weibulls Rikabyg med 6,10 pct. for højt indhold af fremmed sort.

Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg: 1 parti Weibulls Hertabyg med 7,0 pct. for lav spireevne.

A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Århus: 1 parti Weibulls Rikabyg, som var blandet sort, og 1 parti med for stort indhold af ukrudt.

Elias B. Muus Odense A/S, Odense, 1 parti Borris Perlerug med 10,0 pct. for lav spireevne.

Frederik Skaaning, Maribo: 1 parti Weibulls Rikabyg med 1 kærne for meget af fremmed kornart pr. kg.

A/S J. Wibolts Eftf., Middelfart: 1 parti Svaløf Stålhavre med 6,0 pct. for lav spireevne.

For de 10 partier, der ikke svarer til garantierne, er der i henhold til sædekornsreglerne erstatningspligt. For de 6 partier kunne erstatningen beregnes direkte ud fra Statsfrøkontrollens erstatningsregler, hvorimod erstatningen for 4 partiers vedkommende blev henvist til afgørelse i Frøkontrolkommissionens bedømmelsesudvalg. Enkelte af de i tabellen opførte partier udviste et mindre indhold af ukrudt, 1 eller 2 frø pr. kg, men det skønnedes for disse partiers vedkommende, at indholdet ikke havde forringet varen, hvorfor garantien med hensyn til ukrudtsindhold var opfyldt.

Skønt der som foran nævnt ikke garanteres for indhold af nøgen brand i byg, der forekommer i det plomberede sædekorn, har det dog en vis interesse at se, hvordan brandangrebet bliver, da bestemmelsen om, at det kontrollerede sædekorn skal være avlet på en mark med højst 0,10 pct. nøgen brand — som foran anført 0,19 pct. for udsæd 1958 — gerne skulle sikre, at brandangrebet i marker, som besås med kontrolleret sædekorn, holdes nede på små størrelser.

I tabel 19 er der derfor givet en oversigt over brandangrebets størrelse i prøverne af de 265 bygpartier, der blev plomberet af avlen 1958. Det ses af denne tabel, at brandindholdet i de plomberede partier gennemsnitlig har været 0,05 pct., hvilket er væsentligt lavere end i de nærmest foregående år.

Sammenligner man tabel 19 med tabel 13, får man et udtryk for, hvordan brandindholdet i de som kontrolleret sædekorn plomberede partier forholder sig i sammenligning med indholdet i samtlige undersøgte bygpartier, dette er henholdsvis 0,05 og 0,15 pct. nøgen brand; det må dog her erindres, at alle partierne i tabel 19 også indgår i tabel 13. Endvidere indgår i denne tabel alle de partier, der er benyttet som udsædspartier i fremavlen, og disse partier må formodes gennemgående at have haft et lavere brandindhold, bl. a. fordi en ret betydelig del af disse partier er varmtvandsafsvampede. Alligevel er der i tabel 13 forholdsvis flere partier, der har ret højt brandindhold, hvilket må skyldes de partier, der hverken er udsædspartier eller kontrollerede avlspartier under sædekornskontrollen.

Ser man i begge tabeller bort fra de prøver, der er varmtvandsafsvampede, er indholdet af nøgen brand i det af Statsfrøkontrollen kontrollerede sædekorn lavere end indholdet i samt-

Tabel 19. Oversigt over angrebet af nøgen brand i kontrolmarkerne 1959 i prøverne af 265 bygpartier avlet 1958 og plomberet som Statskontrolleret Stamsæd eller Statskontrolleret Sædekorn.

Sort	Pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.							Gennemsnitsangreb i pct.		Antal prøver		
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01 og derover	alle prøver	ikke varmtvandsafsvalpede prøver	alle prøver	ikke varmtvandsafsvalpede prøver
Carlsberg II	24	60	8	5	1	1	1		0.06	0.07	110	93
Weibulls Herta ...	13	69	16		2				0.06	0.08	55	50
» Rika	25	67	6				2		0.06	0.07	52	39
Svaløf Bonus	28	72							0.02	0.03	25	22
Proctor	71	29							0	0	7	7
Hafnia	14	86							0.04	0.04	7	7
Pajbjerg Drost A ..	33	67							0.01	0.01	3	3
Svaløf Freja		50	50						0.12	0.12	2	2
» Ymer	50	50							0.02	0.02	2	2
Abed Maja		100							0.02	0.02	1	1
» Kenia		100							0.04	0.04	1	1
Alle sorter	61	172	22	5	2	2	1		0.05	0.06	265	227

lige undersøgte prøver. Årsagen hertil må søges deri, at sædekornsreglerne kun tillader et begrænset indhold af nøgen brand i udsædspartierne, for at den pågældende avl kan godkendes til plombering.

Tabel 20. Oversigt over erstatningspligtige, statskontrollerede sædekornspartier i de sidste 10 år.

År	Statskontrollerede partier i alt	Erstatningspligtige partier i alt	I pct. af samtlige partier	Med hensyn til				
				spireevne	fremmed kornart	fremmed sort	sygdomme	ukrudt
1949-50	1486	118	7.9	72	12	32	3	0
1950-51	1232	56	4.5	33	10	12	0	2
1951-52	840	39	4.6	12	10	13	0	7
1952-53	864	30	3.5	11	6	10	0	9
1953-54	787	17	2.2	3	3	7	4	2
1954-55	307	10	3.1	1	5	5	0	1
1955-56	667	14	2.1	5	5	3	0	1
1956-57	588	20	3.4	11	3	5	0	1
1957-58	423	14	3.3	6	2	4	2	1
1958-59	361	10	2.8	3	3	3	0	1

For nærmere at belyse, hvorledes de statskontrollerede sædekornspartier har svaret til garantierne med hensyn til de enkelte forhold i de sidste 10 år, er dette opført i tabel 20.

b. **Kontrollering af fremavlen 1959.**

Til Statsfrøkontrollens sædekornskontrol blev der i foråret 1959 anmeldt fremavl af sædekorn på ca. 12 350 ha, hvoraf 11 714 ha blev besigtiget, medens resten udgik, i det væsentlige på grund af mangler ved den benyttede udsæd.

Det nævnte areal var beliggende på i alt 486 ejendomme, som efter landsdelene fordelte sig således:

Jylland.....	89	ejendomme	Lolland-Falster.....	46	ejendomme
Fyn m. oml. øer.....	191	»	Bornholm.....	33	»
Sjælland.....	127	»			

Som udsæd til disse fremavlsarealer var benyttet 162 partier af den kontrollerede og plomberede avl fra 1958 og desuden 112 partier af anden oprindelse.

I tabel 21 er angivet størrelsen af de arealer, der er markbesigtiget af de enkelte sorter. Endvidere er opført, hvor store arealer der på grundlag af undersøgelsen af udsædspartierne samt markbesigtigelsen er godkendt til plombering som Statskontrolleret Sædekorn. Endelig er det i procent anført, hvor stor en del af de besigtigede arealer der er godkendt til plombering.

Årsagerne til, at en væsentlig del af den anmeldte fremavl ikke bliver godkendt, er dels forhold vedrørende udsæden, dels forhold vedrørende markbesigtigelse af avlen.

Af mangler ved udsæden skal særligt nævnes nogen brand i byg, og selv om Frøkontrolkommissionen har dispenseret fra sædekornsreglerne desangående, således at avl efter udsæd, der har udvist højst 0,15 pct. nogen brand, er godkendt til plombering som Statskontrolleret Sædekorn, er procenten for godkendt fremavl lidt lavere for byg end for de andre kornarter.

Med hensyn til kassationsgrunde ved markbesigtigelsen er disse for byg som oftest forekomst af flyvehavre og for rug en manglende afstandsisolering.

Ialt er fremavlen fra 10 094 ha af den i sommeren 1959 besigtigede fremavl godkendt til plombering; dette er en forøgelse på ca. 8 pct. i sammenligning med det godkendte fremavlsareal fra 1958.

Tabel 21. Oversigt over besigtiget areal og godkendt areal af fremavlen 1959.

Art og sort	Besigtiget areal i ha	Godkendt areal	
		ha	pct.
<i>Byg</i>			
Carlsberg II.....	3597	2892	80
Weibulls Rika.....	1675	1375	82
» Herta.....	855	806	94
Svaløf Bonus.....	670	656	98
Proctor.....	558	418	75
Hafnia.....	441	355	81
Pajbjerg Drost A.....	146	142	97
Weibulls Ingrid.....	48	48	100
Svaløf Freja.....	31	4	13
Abed Maja.....	18	18	100
Svaløf Ymer.....	10	10	100
Byg i alt.....	8049	6724	84
<i>Havre</i>			
Svaløf Stål.....	1717	1618	94
» Guldregn II.....	131	29	22
» Ørn E.....	60	60	100
» Blenda.....	39	39	100
Abed Max.....	39	39	100
Borris Opus II.....	29	29	100
Abed Palu.....	20	12	60
Marne.....	13	13	100
Havre i alt.....	2048	1839	90
<i>Vinterhvede</i>			
Weibulls Banco.....	602	602	100
Øtofte 56.....	208	208	100
Capelle Desprez.....	140	140	100
Heine VII.....	19	9	47
Vinterhvede i alt....	969	959	99
<i>Vårhvede</i>			
Svaløf Progress.....	56	56	100
Heines Peko.....	22	17	77
» Koga II.....	12	12	100
Vårhvede i alt.....	90	85	94
<i>Vinterrug</i>			
Svaløf Kongs II.....	253	219	87
Borris Perle.....	111	96	86
Sejet Kærne.....	94	90	96
Petkus.....	80	74	93
Svaløf Værne.....	14	6	43
Petkus II.....	6	2	33
Vinterrug i alt.....	558	487	87
Korn i alt.....	11714	10094	86

2. Statskontrolleret Stamsæd.

Som det fremgår af sædekornsreglerne, kan originalsæd og stamsæd plomberes med en særlig mærkeseddel, der af hensyn til eventuel eksport også forefindes med engelsk tekst (henholdsvis formular nr. 56 og 56 a). Tilladelse til plombering med nævnte mærkeseddel kan kun gives ved direkte henvendelse til Statsfrøkontrollen, og et parti sædekorn, der ønskes plomberet som Statskontrolleret Stamsæd, skal i forvejen være godkendt til plombering som Statskontrolleret Sædekorn.

Desuden skal prøven af et parti, som ønskes plomberet som Statskontrolleret Stamsæd, ved laboratorieundersøgelser have vist sig at svare til følgende garantier:

Oprindelse: Partiet skal være elitesæd, originalsæd eller stamsæd (jfr. »Betænkning vedrørende Fremavl af Sædekorn«, side 13 og 14).

Renhed: 99,9 pct. (latitude 1,0 pct.).

Spireevne: For byg og vinterhvede 97 pct. (latitude 4 pct.), for alle andre kornarter 95 pct. (latitude 5 pct.).

Fremmed kulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må ikke findes vårsæd af anden art i vårsæd og ej heller vintersæd af anden art i vintersæd; dog tillades 1 kerne ved undersøgelse af 3 kg. Af vårsæd i vintersæd eller omvendt må højst findes 2 kærner i 1 kg.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af mindst 1 kg må ikke findes flyvehavre eller andre ukrudtsfrø, som skønnes at være til skade for fremavlen, f. eks. kiddike, og af meldrøjer højst 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,1 pct. i byg og havre og højst 0,3 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I rug, hvede og havre højst 0,1 pct. af alle arter brand tilsammen og i byg højst 0,1 pct. dækket brand og stribesyge tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,02 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Da sygdomsangreb og indhold af fremmed sort kun i mindre omfang kan konstateres i laboratoriet, stilles følgende krav til den udsæd, på hvilken partiet er avlet.

Fremmed sort: Højst 0,05 pct. i byg og havre og højst 0,2 pct. i hvede.

Sygdomme: Højest 0,05 pct. af alle arter brand tilsammen i hvede, rug og havre, i byg højest 0,05 pct. sribesygge og dækket brand tilsammen, og højest 0,02 pct. nøgen brand.

I beretningsåret plomberedes 13 partier på tilsammen 2 448 hkg som Statskontrolleret Stamsæd. Disse partier indgår i tabellerne 17, 18 og 19.

X. Kontrol med fremavl af markfrø.

Siden 1935 har Statsfrøkontrollen udført kontrol med avl af hundegræsfrø, for hvilket der ved eksport til Australien og New Zealand ønskes udstedt attest for, at det pågældende frø er dyrket under statskontrol og er af en varig («perennial and persistent») stamme, hvilket stilles som en betingelse for, at frøvaren skal kunne indføres til de nævnte lande, uden at en vis procentdel af frøet skal være farvet for at kendetegne det som indført frø.

For kontrollen, der først er omtalt i Statsfrøkontrollens årsberetning for 1935—36, gælder følgende bestemmelser.

1. Stamfrøet, der benyttes til den pågældende avl, prøvetages og plomberes af Statsfrøkontrollen, og prøven udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægheden.
2. Fremavlsmarkerne besigtiges af Statsfrøkontrollen, der kontrollerer, hvorvidt markerne er fri for skadelige indblandinger og således beliggende, at fremavlen kan gennemføres på betryggende måde.
3. Den godkendte avl prøvetages og plomberes af Statsfrøkontrollen, og prøver af den plomberede avl udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægheden.

Ved eksporten til de ovennævnte lande af den således kontrollerede avl udsteder Statsfrøkontrollen på det pågældende firmas anmodning en attest for hvert plomberingsparti, kendetegnet ved plomberingsnummeret. I attesten anføres, at partiet er fremavlet under Statsfrøkontrollens kontrol, og at frøet er af en varig (perennial and persistent) stamme.

Markbesigtigelsen i 1959 vedrørende ovennævnte kontrol har omfattet ialt 38,5 ha fordelt på 2 ejendomme.

De udsæede prøver af det benyttede stamfrø viste sig ved kontroldyrkningen at svare til den angivne stamme, og der fandtes ved besigtigelsen af fremavlsmarkerne ingen indvendinger at gøre mod fremavlens gennemførelse, hvorfor avlen fra de to ejendomme blev godkendt.

Siden 1951 har Statsfrøkontrollen efter anmodning fra danske frøavlsfirmaer gennemført en kontrol med avl af frø her i landet af hollandske stammer af roe- og græsmarksplanter.

Kontrollen gennemføres efter aftale med den hollandske institution »Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst« (N.A.K.) på en sådan måde, at den af Statsfrøkontrollen godkendte avl kan sælges i Holland som kontrolleret frø.

De udsædspartier, der anvendes til avlen, skal af N.A.K. være godkendt som elitefrøpartier, og såfremt avlen her i landet godkendes af Statsfrøkontrollen, kan det godkendte frø forhandles i Holland som originalfrø, der er fremavlet i udlandet.

De væsentligste bestemmelser vedrørende kontrollens gennemførelse er følgende:

1. Ved elitefrøpartiernes ankomst her til landet prøvetages og plomberer Statsfrøkontrollen disse, og en prøve af hvert parti udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægtheden.
2. Fremavlsmarkerne besigtiges af Statsfrøkontrollen, der kontrollerer, hvorvidt markerne er fri for skadelige indblandinger og tilstrækkeligt isolerede af hensyn til eventuel krydsningsfare. Det undersøges herunder, hvorvidt de af N.A.K. foreskrevne regler med hensyn til indblanding, afstandsisolation m. m. er opfyldte.
3. Avlspartierne prøvetages og plomberes af Statsfrøkontrollen, og en prøve af hvert parti udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægtheden.

Straks efter at kontrollen med fremavlsmarkerne og kontrolmarksundersøgelserne af elitefrøet er afsluttet, giver Statsfrøkontrollen avlsfirmaet meddelelse om resultatet af kontrollen med de enkelte partier, og en oversættelse af denne meddelelse sendes samtidig N.A.K.

Til brug ved eksporten til Holland udsteder Statsfrøkontrollen på anmodning af avlsfirmaet en erklæring om udfaldet af kontrollen med det pågældende parti.

I 1959 har 3 danske frøfirmaer anmodet Statsfrøkontrollen om udførelse af forannævnte kontrol, og denne har omfattet de arter, der er anført i nedenstående opstilling. I denne er endvidere angivet antallet af elitefrøpartier, der er benyttet, og de arealer og marker, der er besigtiget.

Frøart	Antal		
	elitefrøpartier ha fremavlsmarker		
Hvidkløver.....	5	147.5	28
Alm. rajgræs.....	2	66.5	6
Timothe	8	116.0	22
Turnips.....	1	12.0	1

Ved kontroldyrkningen af elitefrøpartierne fandtes ingen indvendinger at gøre mod stammeægtheden, og da der ved markbesigtigelsen ikke fandtes væsentlige mangler ved fremavlsarealerne, blev alle 57 fremavlsmarker godkendt. For enkelte arealer skete godkendelsen dog under forudsætning af, at mindre forureninger af ukrudt og fremmede kulturarter kunne fjernes i tilstrækkelig grad ved lugning og rensning.

Ved efterkontrollen af avlen fra de i 1957 kontrollerede arealer fandtes ingen indvendinger at gøre.

Til kontrol med fremavlen i 1960 eller eventuelt senere er der anmeldt følgende nye partier frø af hollandske sorter og stammer: 6 partier hvidkløver, 2 partier alm. rajgræs, 2 partier timothe og 1 parti turnips.

Elitefrøpartierne er udlagt i foråret eller sommeren 1959. Foruden disse bliver der antagelig anmeldt enkelte marker af tidligere års udlæg af hollandske stammer til Statsfrøkontrollens kontrol.

Prøver af ovennævnte elitefrøpartier af kløver- og græsarterne er udsået i Statsfrøkontrollens kontrolmarker i forsommeren 1959, medens prøve af turnipsfrøpartiet vil blive udsået i foråret 1960.

Tabel 22. Oversigt over, hvor mange partier og hvor mange sække Statsfrøkontrollen har plomberet fra 1/7, 1958 til 30/6, 1959.

Frøart	Antal partier	Antal sække	Frøart	Antal partier	Antal sække
			overført . .	7125	1222880
Havre	438	149541	Gul sennep	69	8575
2-rd. byg	1035	386697	Brun sennep	19	2016
Rug	70	19846	Raps	2	2
Hvede	121	37537	Hør, Oliehør	9	518
Majs	1	2	Kommen	8	1024
Timothe	81	3919	Anis	1	1
Alm. rajgræs	796	102871	Løg	6	30
Ital. rajgræs	355	53856	Purløg	1	1
Vesterwold. rajgræs	5	440	Porre	5	6
Engsvingel	515	57605	Asparges	3	6
Rød svingel	509	64706	Spinat	47	2389
Stivbl. svingel	22	1774	Rødbede	12	134
Fåresvingel	3	125	Bladbede	1	2
Strandsvingel	1	30	Hvidkål	40	82
Agerhejre	10	552	Rødkål	7	18
Hundegræs	800	139469	Spidskål	2	2
Fioringræs	23	453	Savoykål	6	15
Alm. rapgræs	254	30627	Rosenkål	4	29
Engrapgræs	340	30280	Grønkål	4	35
Lundrapgræs	3	21	Blomkål	59	95
Enårig rapgræs	2	49	Knudekål	6	9
Rapgræs	8	638	Fodermarkkål	15	262
Kamgræs	2	4	Ræddike	3	18
Durra	1	2	Radis	30	351
Rødkløver	193	9391	Haveært	17	576
Hvidkløver	363	16351	Bønne	5	10
Alsikekløver	12	227	Agurk	10	10
Humlesneglebælg	87	5832	Græskar	4	8
Lucerne	10	200	Selleri	3	4
Alm. kællingetand	7	107	Pastinak	3	12
Markært	142	20189	Kørvel	1	80
Fodervikke	10	484	Persille	4	7
Vikke	1	5	Dild	1	2
Gul lupin	26	1571	Tomat	5	5
Blå lupin	1	6	Merian	1	1
Runkelroe	85	6954	Endivie	2	2
Fodersukkerroe	275	33220	Salat	8	13
Sukkerroe	208	33906	Skorzonerrod	4	21
Gulerod	44	405	Ægplante	2	12
Turnips	70	1498	Træfrø	306	1187
Kålroe	161	6948	Blandfrø	32	1164
Blå valmue	35	4542			
overføres	7125	1222880	I alt	7892	1241614

XI. Prøveudtagning og plombering.

Omfanget af Statsfrøkontrollens plomberinger i året fra 1. juli 1958 til 30. juni 1959 fremgår af tabel 22, side 798. Der er i alt plomberet 7 892 partier, bestående af 1 241 614 sække mod 8 381 partier og 1 233 914 sække året før. Skønt der i beretningsåret er plomberet 489 færre partier end året før, er sækkeantallet i beretningsåret 7 700 større. Dette skyldes især, at årets kornpartier har været større, idet der med lidt færre partier i beretningsåret er plomberet 21 767 flere sække korn end i 1957-58.

For Statsfrøkontrollen fungerer for tiden (februar 1960) nedennævnte prøveudtagere, opført alfabetisk efter byerne inden for de enkelte landsdele.

Jylland:

Åbenrå.	Konsulent <i>Carl Poulsen</i> , Højtoft, Rødekro.
Ålborg.	Købmand <i>R. Graven-Pedersen</i> , Vingårdsgade 32, Ålborg.
»	<i>Valdemar Schneider</i> , Jernbanegade 10, Ålborg.
Århus.	Landbrugskandidat <i>G. Blichert</i> , Søvej 1, Brabrand.
Ebeltoft.	Assurandør <i>O. Vestergaard</i> , Adelgade 32, Ebeltoft.
Esbjerg	Konsulent <i>M. Sørensen</i> , Torvegade 128, Esbjerg.
Grenå.	Assistent <i>Chr. Sloth</i> , Grønland 45, Grenå.
Haderslev.	Konsulent <i>A. Hansen</i> , Grøntofte 8, Haderslev.
Hjørring.	Trafikkontrollør <i>A. F. Faurschou</i> , Hjørring.
Holstebro.	Assistent <i>A. Kr. Kjeldahl</i> , Måbjerg, Holstebro.
Horsens.	Kgl. vejer & måler <i>A. Ballisager</i> , Stensballe, Horsens.
Kolding.	Assurandør <i>P. Westerbye Juhl</i> , Hollændervej 2, Kolding.
Nykøbing J.	Statsaut. vejer & måler <i>Marius Sørensen</i> , Havnen 5, Nykøbing J.
Randers.	<i>Chr. Welling</i> , P. Knudsensvej 10, Randers.
Skanderborg.	Godsekspeditor <i>H. P. Hansen</i> , Warmdalsminde, Skanderborg.
Skive.	Lærer <i>J. C. Krogh</i> , Islandsvej 3, Skive.
Sønderborg.	<i>Holger Godsted</i> , Spang, Sønderborg.

Fyn med tilliggende øer:

Assens.	Konsulent <i>P. M. Dreister</i> , Ebberup.
Middelfart.	Konsulent <i>Chr. Brødsgaard</i> , Tennisvej 4, Ejby.
Odense.	Forpagter <i>Knud Jørgensen</i> , Hjallesgade 15, Hjallose.
»	<i>Bent Jespersen</i> , Hjallesgade 15, Hjallose.
»	Kontrollør <i>Rs. Poulsen</i> , Skibhusvej 45, Odense.
»	Landbrugskandidat <i>K. P. Færing</i> , Vindegade 74, Odense.
»	<i>Ejner Petersen</i> , Lykkeshåbsallé 8, Fruens Bøge.
Rudkøbing.	Statsaut. vejer & måler <i>Carl Hansen</i> , Rudkøbing.
Svendborg.	Pens. toldvægtmester <i>H. J. Jørgensen</i> , Hallindskovvej 89, Svendborg.
»	Overassistent <i>N. R. Jørgensen</i> , Strandvej 62, Svendborg.

Lolland-Falster:

Maribo.	<i>Ejner Pedersen</i> , Vesterbro 6, Maribo.
Nakskov.	Proprietær <i>Sofus Hansen</i> , Maribovej 115, Nakskov.
Nykøbing F.	Husejer <i>Johannes Skov</i> , Bangsebro, Tingsted.

Sjælland:

Fakse.	Assurandør <i>Carl Meding</i> , Niels Olsensvej 4, Fakse.
Glostrup.	Fhv. mejeriejer <i>I. C. Mølgaard</i> , Solvangsvej 23, Glostrup.
»	<i>A. Husum Olsen</i> , Sportsvej 3, Glostrup.
Herfølge.	<i>Bela Gyalokaj</i> , Billesborgvej 13, Herfølge.
Holbæk.	Rentier <i>Ejner Hansen</i> , Skolegade 2 A, Holbæk.
Kalundborg.	Overtoldass. <i>Knud Herler</i> , Valentin Jensensvej 1, Kalundborg.
København.	Landbrugskandidat <i>R. v. d. Hude</i> , Statsfrøkontrollen.
»	Landbrugskandidat <i>I. Lang</i> , Statsfrøkontrollen.
»	Landbrugskandidat <i>N. E. Langkilde</i> , Statsfrøkontrollen.
»	Tobakshandler <i>Peter Sørensen</i> , Amagerbrogade 258, København S.
Køge.	Kgl. vejer & måler <i>Kr. Iversen</i> , Havnen, Køge.
Næstved.	<i>Niels Juul Larsen</i> , Toldbodvej 16, Næstved.
Præstø.	Kgl. vejer & måler <i>Kaj Møller</i> , Winsløvsvej 3, Præstø.
Roskilde.	Købmand <i>Folmer Holse</i> , Clermontgade 10, Roskilde.
»	<i>Aage Johansen</i> , Wæbersvej 8, Roskilde.
Slagelse.	Konsulent <i>Martin Olsen</i> , Slotsallé 2, Slagelse.
Sorø.	Konsulent <i>Ib Trojaborg</i> , Asser Riigsvej 22, Sorø.

Bornholm:

Gudhjem.	Havnefoged <i>H. P. Holm</i> , Gudhjem.
Neksø.	Toldbetjent <i>J. Sonne</i> , Damgade 17, Neksø.

XII. Statsfrøkontrollens regnskab

fra 1. april 1958 til 31. marts 1959 og fra 1. april 1957 til 31. marts 1958.

	I n d t æ g t e r :	
	1958-59 kr.	1957-58 kr.
Analysen	1.035.234,95	992.924,52
Kontrollstyring	102.005,00	115.818,80
Prøveudtagning, markbesigtigelse m.m.	328.097,50	307.751,94
Andre indtægter	33.361,32	36.330,88
Brøndgården: Driftsindtægter	104.278,71	97.753,93
Tilskud fra statskassen	1.106.502,27	873.049,48
Ialt	2.709.479,75	2.423.629,55

Udgifter:

	kr.	kr.
Lønninger og honorarer	1.967.789,22	1.710.104,91
Bygningsudgifter og skatter.....	71.611,42	39.173,51
Brændsel, belysning, rengøring m.m. ..	60.441,74	63.856,98
Ansk. og vedligeholdelse af inventar ..	26.834,17	19.019,14
Porto, fragt, telefon etc.	19.038,48	20.358,80
Trykningsudgifter	4.431,03	4.443,06
Forskelligt materiel	39.526,31	40.175,51
Frøkontrolkommissionens møder	2.505,50	2.577,25
Rejser og repræsentation	2.462,83	2.981,79
Bidrag til den internationale Frøkontrolassociation	485,00	484,00
Kontroldyrkning	69.829,30	92.768,95
Prøveudt., markbesigtigelse m.m.	326.332,42	326.395,27
Brøndgården: Driftsudgifter	118.192,33	101.290,38
Ialt	2.709.479,75	2.423.629,55

Stigningen i lønninger og honorarer er en følge af den nye lønningsslov, som trådte i kraft den 1. april 1958. Det større forbrug til bygningsudgifter og skatter skyldes leje af lokalerne i Lindevangshallé 10, for hvilke der foruden den løbende lejeafgift er forudbetalt et års leje, ca. 25 000 kr.

På inventarkontoen indgår i 1958-59 en særlig bevilling på 8 000 kr. til anskaffelse af inventar til lokalerne i Lindevangshallé. Når udgiften til kontroldyrkning i 1958-59 er ca. 23 000 kr. mindre end året før, skyldes det især, at lønnen til en assistent, som tidligere belastedes denne konto, fra 1. april 1959 føres på lønningskontoen.

Summary.

Report from the Danish State Seed Testing Station for the 88th

Working Year from the 1st July 1958-30th June 1959.

Chapter I gives some general information of the work and Chapter II of the composition of the Seed Testing Board and certain changes among the staff.

Chapter III shows that in 1958-59 a total of 60 128 samples were tested, i.e. 4 740 samples more than the previous year. The samples may be divided into the following groups: 15 620 of cereals, 20 243 of grass seed, 12 359 of leguminous seed, 5 239 of roots, 1 343 seed

mixtures, 3 840 of horticultural seed, 146 of forest seed and 1 338 other samples.

Tables 1 and 2 of Chapter IV show the average figures of the Danish State Seed Testing Station for agricultural seed tested during the decade 1949-59 and the year 1958-59 respectively. These figures refer to tests of samples originating from seed lots ready for sowing. The figures are recorded under the following headings: (1) Number of samples tested, (2) 1000-grain weight, (3) Pure seed %, (4) Inert matter %, (5) Extraneous crop seed %, (6) Weed seed %, (7) Germinating speed %, (8) Germinating capacity %, (9) Pure germinating seed %. In table 3 the average figures for germinating speed and capacity of some vegetable seed species for the year 1958-59 and the years 1949-59 respectively are given.

Chapter V deals with attacks by different parasitic animals and micro-organisms established by the laboratory examination of the samples.

Chapter VI deals with the Automatic Control which is conducted on the basis of a voluntary agreement between the Seed Testing Station and the firms, according to which the latter are bound to give guarantees for purity and germinating capacity as well as weed seed content of their total retail sale of clover-, grass- and root-seed, with a few less important exceptions however.

The samples are secured by agents of the Station who draw samples in the store-houses of the controlled firms from the sealed deliveries ready for dispatch to the purchasers. If the average figures for the samples tested of a lot do not come up to the guarantees, all purchasers of this lot will receive compensation according to the State Seed Testing Station's Regulations and it is controlled by that Station whether the compensation is paid. The expenses connected with the control are paid by the firms.

Table 4 shows how the controlled seed compares partly with the guarantee figures and partly with the afore-mentioned averages for 1958-59. The first column shows the number of samples tested, column 2 the percentage of the seed delivered which did not correspond to the purity and germinating capacity guaranteed and column 3 the percentage which did not come up to the average figures. The other columns show the further details in this respect.

The 23 firms controlled have sold a total of 3 349 770 kgs. seed i.e. about 31% of the quantity used for sowing in Denmark, and the controlled quantity may be grouped as follows: 630 384 kgs. clover seed, 725 498 kgs. grass seed, 946 827 kgs. seed mixtures, 1 047 061 kgs. root seed.

In Chapter VII is given a survey of the amount of clover-, grass- and root-seed used for sowing in Denmark in 1959 and 1958 compared with the average sale in 5 years.

Chapter VIII treats of examinations of the genuineness of variety and strain as well as attacks by diseases. These examinations were carried out partly in the laboratory and partly in the field where the plants were observed. In the year under consideration this control cultivation comprised 3 391 samples sown on an area of 24,5 hectares.

In Chapter IX mention is made of a control with reproduction of seed cereals, which was commenced in 1939.

The Danish State Seed Testing Station draws samples from the lots used for sowing in the controlled reproduction and examines these samples both in the laboratories and the control fields where they are sown, and further the fields with the resulting crops are inspected and finally the Station draws samples from the ready-treated lots from these fields and provides the recognized ones with its seal and a special certificate. Samples from the controlled lots are examined in the laboratory as well as in the control fields and at last a survey of the sealed lots recording the quality of each individual lot is printed.

Table 17 shows the quantities of the various species and varieties of the 1958 crop, which have been sealed, and tables 18, 19 and 20 the quality of the sealed lots. Out of 361 sealed lots, 351 met the present requirements as to quality, while in one or more respects 10 lots failed to fulfil the guarantees given according to the sealing. In 1959 ca. 12 350 ha were under control, of which 11 714 ha were recognized. The distribution according to species and variety appears from table 21.

Chapter X treats of (1) a control with the production of Cocksfoot seed, which this Station since 1935 on request carries on for lots of certain strains intended for export to New Zealand and Australia, (2) a control with Dutch strains of various agricultural species. The latter has been conducted since 1951 for Danish firms according to a special agreement with »Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst« (N.A.K.). Lots controlled and approved according to this agreement are saleable in Holland with the name of the strain in question as original seed grown abroad.

Table 22 of Chapter XI contains a record of the numbers of lots and bags sealed by the Station during the past year; these figures amount to 7 892 and 1 241 614 respectively.

Chapter XII gives a survey of the income and the expenditure of the Station during the year 1958-59 and 1957-58 respectively.